

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА ОТ СТАРОЗАГОРСКИ СЪДЕБЕН РАЙОН ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

I. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

Окръжен съд Стара Загора

1.1 Съдии и младши съдии

Към 31.12.2009г. по щат в ОС-Стара Загора има 24 съдии, в т.ч. административен ръководител – председател, трима зам. административни ръководители и зам. председатели, 18 съдии и 2 младши съдии.

Тримата зам. председатели на съда ръководят, както следва: г-жа Р.Тихолова – Гражданско отделение /след изтичане на мандата ѝ, считано от 16.09.2009г. – г-жа Даниела Телбизова/, г-н Ст. Саранеделчев – Търговско отделение /след изтичане на мандата му, считано от 16.09.2009г.– г-н Димитър Христов/ и г-н Кр. Рачев – Наказателно отделение.

Към 31.12.2009г. има незаета 1 щатна длъжност за съдия.

В съдийския състав през 2009г. настъпиха известни промени:

С решение на ВСС по протокол №33/24.07.2008г. на основание чл.194, ал.1 от ЗСВ, беше повишена Красимира Дончева Стоянова, съдия в РС Стара Загора, в длъжност “съдия” в ОС Стара Загора, считано от 05.01.2009г.

С решение на ВСС по протокол №52/17.12.2008г., младшите съдии Стела Веселинова Георгиева и Олга Иванова Георгакева бяха преназначени от длъжност “младши съдия” в ОС Стара Загора на длъжност “съдия”, съответно в РС Стара Загора и РС Чирпан, считано от 26.01.2009г.

С решение на ВСС по протокол №19/13.05.2009г., на основание чл.186, ал.3 от ЗСВ бяха назначени Женя Тончева Иванова и Дарина Кънчева Крумова–Стоянова на длъжността “младши съдия” в ОС Стара Загора.

С решение на ВСС по протокол №25/17.06.2009г. на основание чл. 160, във вр. с чл.234, чл.30, ал.1, т.10 и чл.38, ал.6 от ЗСВ, по предложение на Председателя на ОС Стара Загора, бяха повишени Мариана Мавродиева Мавродиева и Николай Илиев Уруков в ранг и заплата “съдия във ВКС и ВАС”.

Правораздавателната дейност в ОС Стара Загора през изтеклата 2009г. се осъществяваше успешно в постоянен, макар и намален съдийски състав.

1.2 Съдебни служители

Към 31.12.2009г. числеността на съдебните служители в ОС Стара Загора е 51 щатни длъжности, включително и 2 бр. съдебни помощници.

С решение по протокол №44/05.11.2008г. на ВСС на ОС Стара Загора в края на 2008г. бяха отпуснати 2 щатни бройки: "съдебен секретар-протоколист" и "призовкар", считано от 01.01.2009г.

Със Заповед №12/12.01.2009г. на Председателя на ОС Стара Загора, на основание чл. 86, ал.1, т.1 ЗСВ Димитрина Делчева Грозева беше преназначена от длъжност "чистач" на длъжността "призовкар".

С Трудов договор №1 от 12.01.2009г., на основание чл.67, ал.1, т.2 КТ, и чл.343, ал.2 ЗСВ беше назначена на длъжността "чистач" Антоанета Стоянова Германова.

Със Заповед №56/11.02.2009г. на Председателя на ОС Стара Загора, на основание чл. 328, ал.1, т.10 КТ беше прекратен трудовия договор на Ирина Димова Кършакова, поради придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, считано от 12.02.2009г.

С Трудов договор №2 от 04.03.2009г., на основание чл.68, ал.1, т.4 КТ, и чл.343, ал.1 ЗСВ беше назначена на длъжността "съдебен деловодител" Красимира Иванова Славова.

Със Заповед №132/14.03.2009г. на Председателя на ОС Стара Загора, на основание чл. 86, ал.1, т.1 ЗСВ София Христова Чиликова беше преназначена от длъжност "съдебен деловодител" на длъжността "административен секретар".

С Трудов договор №4 от 01.04.2009г., на основание чл.67, ал.1, т.2 КТ, и чл.245, ал.1 и 2 ЗСВ беше назначена на длъжността "съдебен помощник" Пенка Димова Димитрова.

С Трудов договор №5 от 01.04.2009г., на основание чл.67, ал.1, т.2 КТ, и чл.245, ал.1 и 2 ЗСВ беше назначена на длъжността "съдебен помощник" Пламена Георгиева Коева.

С Трудов договор №6 от 13.04.2009г., на основание чл.67, ал.1, т.1 КТ, и чл.343, ал.1 ЗСВ беше назначена на длъжността "съдебен деловодител" Татяна Василева Борисова.

С Трудов договор №7 от 13.04.2009г., на основание чл.67, ал.1, т.1 КТ, и чл.343, ал.1 ЗСВ беше назначена на длъжността “съдебен деловодител” Иванка Илиева Маринова-Прангова.

Със Заповед №708/19.11.2009г. на Председателя на ОС Стара Загора, на основание чл. 86, ал.1, т.1 ЗСВ е трансформирана една щатна бройка “съдебен деловодител” в една щатна бройка “деловодител–класифицирана информация”

Със Заповед №709/19.11.2009г. на Председателя на ОС Стара Загора, на основание чл. 86, ал.1, т.1 ЗСВ Иванка Илиева Маринова–Прангова беше преназначена от длъжност “съдебен деловодител” на длъжността “деловодител–класифицирана информация”.

Настъпилите промени не доведоха до големи сътресения, постигна се оптимизиране работата на съдебната администрация, като новите служители успешно се включиха в трудовия процес.

И през 2009г. продължи работата по повишаване квалификацията на съдебните служители.

Съдебни служители – деловодители и съдебни секретари, се включиха в семинарите по тема: “Работа със САС Съдебно деловодство”, “Обучение на служителите в администрацията на съдебната власт за по– добро обслужване”, “Стресоустойчивост и управление на времето”, “Професионална етика и антикорупция”, “Обслужване на граждани”.

Във връзка с промените в наказателното законодателство, служители от ОС Стара Загора участваха в семинар на тема: “Работа по наказателни дела”.

На основание чл. 208 и следващите от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища /ПАРОВАС/, през 2009г. бе извършена атестация на всички съдебни служители. По този начин бяха стимулирани онези съдебни служители, които срочно и качествено изпълняват служебните си задължения и спазват трудовата дисциплина.

Предложения за промени в щата

2.1 Окръжен съд Стара Загора

В настоящия момент по щат в Окръжен съд Стара Загора са 24 съдии, в т.ч. Административен ръководител–Председател, трима заместник административни ръководители и заместник председатели, 18 съдии и 2 младши съдии. Анализ на статистическите данни за натовареността на съдилищата в Република България,

публикувани в интернет страницата на ВСС, ми дава основание да направя извода, че показателите на ОС Стара Загора по отношение брой дела за разглеждане, респективно брой свършени дела, са неизменно над средните за страната. Нещо повече: данните за 2008г. показват, че ОС Стара Загора е с най – добър показател “натовареност по щат-свършени дела” в Република България, т.е. налице е не само високо постъпление от към брой дела, но и бързина в съдопроизводствения процес. Все още не са обобщени данните за 2009г. за страната и не може да бъде направен сравнителен анализ.

Динамичните промени в законодателството оказаха влияние в постъплението на някои видове дела. С влизането в сила на ЗТР /01.01.2008г./ рязко намаля постъплението на фирмените дела, съставляващи значителна част /почти половината/ от първоинстанционните дела в окръжните съдилища. Това обяснява близо два пъти по – ниските стойности на показателите “натовареност по щат” и “действителна натовареност” през 2008г. и 2009г., в сравнение с 2006г. и 2007г. Същевременно превръщането на окръжните съдилища в основен съд според новия ГПК /в сила от 01.03.2008г./, чрез промяна на родовата подсъдност на редица производства, доведе до увеличаване броя на разглежданите от окръжния съд търговски дела.

Ще отбележа, че през изминалата 2009г. ръст в постъплението в ОС Стара Загора бележат търговските и наказателните дела. Увеличението на търговските дела е с 26% /2009г.– 755 бр., 2008г. – 597 бр./, а на наказателните – с 19% /2009г.– 1053 бр., 2008г.–885 бр./ спрямо 2008г. Респективно увеличен е броят на свършените наказателни и търговски дела, съответно с 18% и 14%. Натовареността при съдиите, разглеждащи наказателни дела, идва не само от увеличеното им постъпление, но и от не малкия брой дела с особен обществен интерес, постъпили на разглеждане в ОС Стара Загора. През 2009г. в движение са били 18 бр. дела с особен обществен интерес или 10% от всички НОХД за разглеждане /186 бр./.

Становището ми е, че въпреки високата натовареност, при тази численост на съдийския състав и съдебните служители определено е налице възможност за оптимална организация на работата ни. Считам, че 24 съдии, разпределени в три отделения, са състав, напълно адекватен на обема правораздавателна работа и не се налага допълнително увеличение на щата.

2.2 Районни съдилища

- **Старозагорски районен съд**

Изложените статистически данни за увеличената натовареност на РС Стара Загора през 2009г., както и тенденцията за увеличаване на постъпленията на делата от гражданско правен характер са дали основание на Председателя на съда да предложи увеличение на щата на съдиите с една щатна бройка и на щата на съдебните служители 2 две щатни бройки.

Увеличението на щата не трябва да бъде самоцел. Необходимо е щатната численост да бъде разпределена по най-оптималния начин с цел ефективното използване на съдебните служители, като се държи сметка и за възможностите на материално техническата обезпеченост /канцеларии, обзавеждане и т.н./ и границите на утвърдения бюджет за фонд "Работна заплата".

Отбелязаното в доклада, че би било полезно и справедливо да се разработят единни критерии за щатната численост в съдилищата на РБ като се вземе предвид не само съотношението магистрати към съдебни служители, а да се отчете действителната натовареност на база постъпление на дела и разгледаните по същество, е общоважимо като препоръка.

Въз основа на резултатите от дейността на РС Стара Загора през отчетния период, създадената организация на работа, както и въз основа на направените констатации от Председателя на съда приемам, че реално и обоснована е необходимостта от увеличаване числеността на съдиите, с една щатна бройка съдия в районен съд. При това положение обосновано ще бъде да се промени щата на съдебните служители поне с един брой.

- **Казанлъшки районен съд**

С оглед натовареността на съда е мотивирана необходимостта за увеличаване на щата на РС Казанлък.

Броят на гражданските дела през 2009г. е увеличен с 917 бр., спрямо 2008г. и с 740 бр. спрямо 2007г., откъдето се явява по – голяма натовареност, напрежение и отговорност на работещите в съда.

Щатът на РС Казанлък /10 съдии/ не е променян от 2000г. /през 2000 г. са постъпили 3218 бр. дела, а през 2009г.–4604 бр. дела/. Това увеличение е дало основание на административния ръководител да направи предложение за увеличение на щата на съда с двама съдии.

За оптимизиране работата на съда и утвърждаване на екипния принцип на работа е мотивирана необходимостта щатът да се увеличи и с: 2 щатни бройки

съдебни секретари, 2 щатни бройки съдебни деловодители, една щатна бройка – призовкар и една щатна бройка за длъжността съдебен администратор.

Въз основа на резултатите от дейността на РС Казанлък през отчетния период и създадената организация на работа, приемам, че реално и обоснована е необходимостта от увеличаване числеността на съдиите, с две щатни бройки съдия в районен съд. При това положение обосновано ще бъде да се промени щата на съдебните служители с два броя, съобразно цитираните по-горе щатни длъжности.

- **Радневски районен съд**

В годишния доклад на Радневския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Чирпански районен съд**

В годишния доклад на Чирпански районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация. **Гълъбовски районен съд**

В годишния доклад на Гълъбовския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

II. ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА В ОКРЪЖНИЯ СЪД

1. Брой на постъпилите дела

За сравнителния анализ на постъпленията от дела се извърши проследяване тяхното движение по този показател през последните четири години, включително 2009г.

ПОСТЪПИЛИ ДЕЛА

Граждански дела	I инстанция	2006г.	158
		2007г.	197
		2008г.	179
		2009г.	193
	Въззивна инстанция	2006г.	826
		2007г.	742

		2008г.	1311	
		2009г.	661	
	Общо:	2006г.	984	
		2007г.	939	
		2008г.	1490	
		2009г.	854	
Търговски дела	I инстанция	2006г.	253	
		2007г.	244	
		2008г.	328	
		2009г.	359	
	Въззивна инстанция	2006г.	269	
		2007г.	375	
		2008г.	269	
		2009г.	396	
	Общо:	2006г.	522	
		2007г.	619	
		2008г.	597	
		2009г.	755	
Наказателни дела	I инстанция	2006г.	834	
		2007г.	725	
		2008г.	598	
		2009г.	757	
	Въззивна инстанция	2006г.	602	
		2007г.	424	
		2008г.	287	
		2009г.	296	
			2006г.	1436

	Общо:	2007г.	1149
		2008г.	885
		2009г.	1053
фирмени дела		2006г.	1789
		2007г.	2216
		2008г.	91
		2009г.	60
административни дела		2006г.	410
		2007г.	130
		2008г.	2
		2009г.	1
Общо:		2006г.	5141
		2007г.	5053
		2008г.	3065
		2009г.	2723

От изложените данни следват няколко извода:

А. С влизане в сила на ЗТР /01.01.2008г./, броят на постъпилите **фирмени дела** през 2008г. и 2009г. рязко намалява, а от там и показателите “натовареност по щат” и “действителна натовареност”. Отчитайки постъплението през последните четири години, без да се включват фирмените дела, се вижда, че и двата показателя са относително постоянни, с тенденция за лек спад през 2009г. Показателят “Действителна натовареност” е изчислен съобразно изискванията, поставени с писмо Изх№ 91-00-12/ 19.02.2009г. на ВСС.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в ОС Стара Загора по отношение на “Постъпили дела”

Година	Натовареност по щат		Действителна натовареност	
	Без фирмени дела	С фирмени дела	Без фирмени дела	С фирмени дела
2006г.	11.64	17.85	12.10	18.56
2007г.	9.85	17.55	10.83	19.29

2008г.	10.33	10.64	11.85	12.21
2009г.	9.25	9.45	11.00	11.25

От следващата таблица е видно, че през 2006г. и 2007г. **средната натовареност /по щат/** по видове постъпили дела в ОС Стара Загора е приблизително еднаква, с превес на наказателните дела през 2006г. и на търговските през 2007г., през 2008г. бележи спад при наказателните дела и е приблизително еднаква по отношение на гражданските и търговските дела, а през 2009г. е най – висока при търговските дела, с тенденция за ръст и при наказателните дела. Данните са закономерни и очаквани. Превръщането на окръжните съдилища в основен съд според новия ГПК /в сила от 01.03.2008г./ чрез промяна на родовата подсъдност на редица производства, доведе до увеличаване броя на разглежданите от окръжния съд търговски дела, а от там и на по-висока натовареност на търговските съдии. За затвърждаването на тази тенденция способства и икономическата ситуация в страната и неуредените отношения между търговските субекти.

Средна натовареност по видове постъпили дела в ОС Стара Загора /по щат/

Год	Вид дело	Брой постъпили дела	Брой съдии	Средна натовареност по видове дела
2006	Граждански	984	8	10.25
	Наказателни	1436	9	13.30
	Административни	410	3	11.39
	Търговски	522	4	10.88
	Фирмени	1789		37.27
2007	Граждански	939	8	9.78
	Наказателни	1149	9	10.64
	Административни	130	3	3.61
	Търговски	619	4	12.90
	Фирмени	2216		46.17

2008	Граждански и Административни	1492	10	12.43
	Наказателни	885	10	7.38
	Търговски	597	4	12.44
	Фирмени	91		1.90
	2009	Граждански и Административни	855	9
	Наказателни	1053	10	8.78
	Търговски	755	5	12.58
	Фирмени	60		1.00

Б. Постъплението на **гражданските дела** през 2009г. бележи спад /2009г. – 854 бр., 2008г. – 1490 бр., 2007г. – 939 бр., 2006г. – 984 бр./ Намалението е с 42.68% спрямо 2008г., с 9.05% спрямо 2007г. и с 13.21% спрямо 2006г. Делата първа инстанция за 2009г. са с 7.82% повече от тези през 2008г., с 2.03% по-малко от делата през 2007г и с 22.15% повече от 2006г.. При въззивните дела се наблюдава спад с близо 50% спрямо 2008г., с 10.92% спрямо 2007г. и с близо 20% спрямо 2006г.

Основна част от гражданските дела първа инстанция представляват облигационни иски и иски по СК.

Постъпилите облигационни иски са 41% през 2009г., 42% през 2008г., 43% през 2007г. и 25% през 2006г. от общия брой постъпили граждански дела първа инстанция. През последните три години постъплението е приблизително еднакво /2009г. – 80 бр., 2008г. – 76 бр. и 2007г. – 85 бр./ и двойно по-голямо в сравнение с 2006г. /39 бр./ При постъпилите иски по СК стойностите са съответно: за 2009г.–30%, за 2008г.– 32%, 2007г.– 40% и за 2006г.–42% спрямо общия брой постъпили дела първа инстанция. Като брой дела тенденцията е също към лек спад, като данните за 2009г и 2008г. са приблизително еднакви /2009г. – 57 бр. и 2008г. – 58 бр./

Постъпили облигационни иски и иски по СК

Год.	Общ брой постъпили гр.д. I инст.	Постъпили облигационни иски	% от общ брой постъпили гр.д. I инст.	Постъпили иски по СК	% от общ брой постъпили гр.д. I инст.
2006	158	39	25%	66	42%

2007	197	85	43%	78	40%
2008	179	76	42%	58	32%
2009	193	80	41%	57	30%

Спрямо 2006г. постъплението на облигационните искиове през 2009г. се е увеличило над 2 пъти, докато постъплението на исковите по СК е намаляло с 14%.

Като процентно изменение спрямо 2006г. данните изглеждат така:
% изменение на облигационните искиове и исковите по СК

Година	Постъпили облигационни искиове	% изменение спрямо 2006 г.	Постъпили искиове по СК	% изменение спрямо 2006 г.
2006	39	100%	66	100%
2007	85	218%	78	118%
2008	76	195%	58	88%
2009	80	205%	57	86%

Процентът на постъпилите въззивни граждански дела спрямо общия брой постъпили такива през четирите години е относително постоянен с тенденция към спад /2009г.–77%, за 2008г.– 88%, 2007г.– 79% и за 2006г.– 84%/, като брой дела също е налице намаление в постъплението /2009г.– 661 бр., за 2008г.– 1311 бр., 2007г.– 742 бр. и за 2006г.–826 бр./.

Постъпили граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили граждански дела	Постъпили въззивни граждански дела	% от общ брой постъпили гр.д.	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2006 г.
2006	984	826	84%	100%
2007	939	742	79%	90%
2008	1490	1311	88%	159%
2009	854	661	77%	80%

В. Постъплението на **търговските дела** като цяло бележи ръст. Увеличението е закономерно и се очакваше след влизането в сила на новия ГПК Съдиите от Търговско отделение вече разглеждат и ч.т.д. първа инстанция /по чл.390 ГПК/, както и дела “за отказ на Агенцията по вписванията” по чл.25 ЗТР.

Делата първа инстанция за 2009г. са с 9.45% повече от тези през 2008г., с 47.13% повече от делата през 2007г. и с 41.90% повече от 2006г. Увеличението е особено осезателно спрямо 2007г. и 2006 г.

Основна част от търговските дела първа инстанция са облигационните искиве и исковете по ТЗ, като дяловото участие на последните спрямо общия брой постъпили първоинстанционни дела през последните две години намалява. Макар и по – слабо изразена, тази тенденция е налице и при облигационните искиве.

Постъпили облигационни искиве и искове по ТЗ

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили облигационни искиве	% от общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили искиве по ТЗ	% от общ брой постъпили т.д. I инст.
2006	253	182	72%	57	23%
2007	244	163	67%	68	28%
2008	328	210	64%	34	10%
2009	359	197	55%	33	9%

Облигационните искиве представляват 55% за 2009г., 64% за 2008г., 67% за 2007г. и 72% за 2006г. от постъплението на търговски дела първа инстанция. Исковете по ТЗ са съответно 9% за 2009г, 10% за 2008г., 28% за 2007г. и 23% за 2006г. от всички постъпили първоинстанционни търговски дела. Въпреки, че като относителен дял намаляват, като брой облигационните искиве за 2009г. са само с 6.19% по – малко от 2008г., с 20.86% повече спрямо 2007г. и с 8.24% повече спрямо 2006г.

Данните за процентно изменение в постъплението на тези видове търговски дела, спрямо 2006г. изглеждат така:

Процентно изменение на облигационните искиве и исковете по ТЗ

Година	Постъпили облигационни искиве	% изменение спрямо 2006г.	Постъпили искиве по ТЗ	% изменение спрямо 2006г.
2006	182	100%	57	100%
2007	163	90%	68	119%
2008	210	115%	34	60%
2009	197	108%	33	58%

Постъплението при въззивните търговски дела е най – голямо през последните четири години. Увеличението е с 47.21% спрямо 2008г., с 5.60% спрямо 2007г. и отново с 47.21% спрямо 2006г.

Постъпили търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили търговски дела	Постъпили въззивни търговски дела	% от общ брой постъпили т.д.	% изменение на въззивни т. д. спрямо 2006 г.
------	-----------------------------------	-----------------------------------	------------------------------	--

2006	522	269	52%	100%
2007	619	375	61%	139%
2008	597	269	45%	100%
2009	755	396	52%	147%

Г. Въпреки, че спрямо 2007г. и 2006г. **постъплението на наказателни дела** е по-малко, налице е ръст спрямо 2008г. В процентно изражение увеличението е с 19% спрямо 2008г., спрямо 2007г. имаме намаление с 8.36%, а спрямо 2006г. – с 26.67%.

Макар и лек спад се наблюдава и при постъпилите НОХД /2009г–138 бр., 2008г.–141 бр., 2007г.–151 бр., 2006г.–180 бр./. В процентно изражение намалението е с 2.13% спрямо 2008г. , с 8.61% спрямо 2007г. и с 23.33% спрямо 2006г. Искам обаче да подчертая, че 2006г. е най – високо постъпление от към НОХД през последните 10г. Данните за 2004г. са 139 бр., за 2003 г. – 107 бр. и за 2002г. – 79 бр.

Постъпили НОХД по видове престъпления

Год.	Общ брой пост. НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансова,данъчна и осиг. с-ма	Против дейността на ДООО	Против общ. спокойствие	Общ прес
2006	180	18	29	9	31	4	1	
2007	151	27	24	11	34	3	-	
2008	141	13	22	10	27	10	5	
2009	138	22	25	6	17	9	2	

След драстичното намаление през 2007г. на НОХД за “общоопасни престъпления”/причина, за което е промяната на родовата подсъдност по отношение на част от престъпленията по чл.354а НК, като масовите и по-леки случаи преминаха от окръжен към районен съд като първа инстанция/, през 2008г. и 2009г. се забелязва ръст на тези дела /2009г. – 57 бр, 2008г. – 54 бр., 2007г. – 52бр./. Относително стабилни са постъпленията и на делата “против собствеността”, “против стопанството” и “против личността”. Ръст през последните две години бележат делата за престъпления “против дейността на държавни органи, общ. организации и лица, изпълняващи публични функции”. При делата “против финансовата, данъчна и осигурителна система” се наблюдава спад в постъплението, два пъти по – малко през 2009г. /17 бр./ спрямо 2007г. / 34 бр./.

Въпреки разширяване приложното поле на Глава 29 /Чл.381-384 НПК/ “Решаване на делото със споразумение” броят на постъпили НОХД по

обвинителен акт през 2006г., 2007г. и 2008г. години е относително постоянен спрямо общия брой постъпили НОХД: 2008 г. – 85.11%, 2007 г. – 85.43%, 2006 г.–82.22%. През 2009г. се наблюдава спад в относителния дял на НОХД, постъпили по обвинителен акт с близо 7% спрямо предходните две години и с 4% спрямо 2006г.

НОХД, постъпили по обвинителен акт и със споразумение

Год.	Общ брой постъпили НОХД	По обвинителен акт	% от общ брой постъпили НОХД	Със споразумение	% от общ брой постъпили НОХД
2006	180	148	82.22	32	17.78
2007	151	129	85.43	22	14.57
2008	141	120	85.11	21	14.89
2009	138	108	78.26	30	21.74

Обществото е особено чувствително по проблемите за борбата с наркотиците, данъчните престъпления и т.нар. “транспортни престъпления”. В тази връзка интерес представляват постъпилите НОХД по цитираните текстове от НК.

Общ брой постъпили НОХД в ОС Стара Загора. Постъпили НОХД по някои характерни текстове от НК

Год.	Общ брой НОХД	НОХД по чл. 354А	% от общ брой	НОХД по чл. 343	% от общ брой	НОХД по чл. 255-257	% от общ брой
2006	180	51	28.33	36	20.00	28	15.56
2007	151	9	5.96	40	26.49	34	22.52
2008	141	17	12.06	36	25.53	25	17.73
2009	138	18	13.04	36	26.09	17	12.32

Делата по чл.343 НК запазват сравнително еднакво ниво на постъпление през последните четири години. След рязкото намаление на броя на делата по чл.354а НК /предвид промяна на подсъдността на този вид дела/ през 2007г., то през 2008г. и 2009г. тенденцията е към увеличение /ръст 2 пъти спрямо 2007г./ . Спад се наблюдава в постъплението при делата по чл. 255-257 НК /два пъти по-малко през 2009г. спрямо 2007г./

През 2008г. във връзка с предприетите неотложни мерки и действия на законодателната, изпълнителната и съдебната власт за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност и свързаната непосредствено с това организация на работата по делата с особен обществен интерес, бяха определени текстовете от НК за особено тежките

престъпления, които да се следят ежемесечно, като впоследствие обсегът на тези дела бе разширен. През отчетната година в ОС Стара Загора са постъпили 7 дела и са били в движение 18 дела с особен обществен интерес. Най – голям е броят на постъпилите дела по чл. 255-257 НК /3 бр./.

Постъпили дела с особен обществен интерес в ОС Стара Загора по текстове от НК

Текст от НК	Всичко /в т.ч./	Чл.321	Чл.255-257	Чл.253, чл. 213а, ал.3	Чл.354а, ал.2	Чл.282-283а
Бр.постъп. дела	7	1	3	1	1	1

През 2009г. расте броят на постъпилите ЧНД първа инстанция. Увеличението е с 35.45% спрямо 2008г. и с 7.84% спрямо 2007г. Като относителен дял те са 82% през 2009г., 76% през 2008г., 79% през 2007г. и 78% през 2006г. спрямо общия брой постъпили наказателни дела първа инстанция

Постъпили ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой постъпили нак. дела първа инст.	Постъпили ЧНД първа инастанция	% от общ брой постъпили нак.д. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. спрямо 2006 г.
2006	834	654	78%	100%
2007	725	574	79%	88%
2008	598	457	76%	70%
2009	757	619	82%	95%

Постъпилите през 2009 г. 147 ВНОХД /2008г. – 139 бр., 2007г. – 171 бр., 2006г. – 171 бр./ са с 5.76% повече от тези през 2008г. и с 14.04% по-малко от 2007г и 2006г. По отношение на частните наказателни дела въззивна инстанция стойностите на постъпление през последните четири години са съизмерими /2009г.–149 бр., 2008г.–148 бр., 2007г.–151 бр., 2006г.–153 бр./

Д. Закономерно, с влизане в сила от 01.01.2008 г. на ЗТР постъплението на **фирмени дела** в ОС Стара Загора рязко намаля: /2009г. – 60 бр., 2008г. – 91 бр., 2007г. – 2216 бр., 2006г. – 1789 бр./.

2. Брой на свършените дела

За сравнителния анализ на свършените дела, е необходимо да се проследи тяхното движение през последните четири години, вкл. 2009г. Данните се основават на статистическите отчети, изпращани в края на всяка година в МП и ВСС.

Забележки:

1. В наказателните дела първа инстанция са включени НЧД от досъдебното производство и УПО.

2. Във фирмените дела са включени само вписаните (без изменените такива и прекратените), тъй като такива са изискванията, поставени в отчетните форми на ВСС.

3. Не са включени постановените в закрито заседание съдебни актове по делата по несъстоятелност.

СВЪРШЕНИ ДЕЛА

Граждански дела	I инстанция	2006г.	187
		2007г.	167
		2008г.	147
		2009г.	169
	Въззивна инстанция	2006г.	812
		2007г.	752
		2008г.	1343
		2009г.	675
	Общо:	2006г.	999
		2007г.	919
		2008г.	1490
		2009г.	844
Търговски дела	I инстанция	2006г.	264
		2007г.	269
		2008г.	306
		2009г.	316

	Въззивна инстанция	2006г.	284
		2007г.	323
		2008г.	273
		2009г.	344
	Общо:	2006г.	548
		2007г.	592
		2008г.	579
		2009г.	660
Наказателни дела	I инстанция	2006г.	860
		2007г.	723
		2008г.	596
		2009г.	766
	Въззивна инстанция	2006г.	583
		2007г.	465
		2008г.	293
		2009г.	283
	Общо:	2006г.	1443
		2007г.	1188
		2008г.	889
		2009г.	1049
Фирмени дела	2006г.	1774	
	2007г.	2223	
	2008г.	106	
	2009г.	63	
Административни дела	2006г.	423	
	2007г.	220	
	2008г.	10	

		2009г.	-
Общо:		2006г.	5187
		2007г.	5142
		2008г.	3074
		2009г.	2616

От изложените данни произтичат следните изводи:

А. По отношение на **натовареността** могат да се правят аналогични изводи на тези, вече направени за постъплението на делата. С влизането в сила на ЗТР /01.01.2008г./, броят на свършените фирмени дела през 2008г. и 2009г. рязко намалява, а от там и показателите “натовареност по щат” и “действителна натовареност”. Отчитайки свършените дела през последните четири години, без да се включват фирмените, констатациите са, че и двата показателя са относително постоянни с тенденция за лек спад през 2009г.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в ОС Стара Загора по отношение на “Свършени дела”

Година	Натовареност по щат		Действителна натовареност	
	Без фирмени дела	С фирмени дела	Без фирмени дела	С фирмени дела
2006г.	11.85	18.01	12.32	18.73
2007г.	10.14	17.85	11.14	19.63
2008г.	10.31	10.67	11.82	12.25
2009г.	8.86	9.08	10.55	10.81

ВСС прави обобщен и подробен анализ на дейността на всички окръжни съдилища в Р. България за всяко полугодие на годината. Анализирайки данните от първото шестмесечие на 2009г. е видно, че показателите на ОС Стара Загора са много над средните за страната. В момента на изготвяне на годишните доклади, ВСС не е готов с обобщени данни за цялата 2009г., но предвид темповете на постъпление и приключване на делата се очакват подобни резултати.

Съд	Натовареност по щат към 01.07.2009 г.	Действителна натовареност към 01.07.2009 г.
------------	--	--

	Бр. дела за разглеждане	Бр свършени дела	Бр. дела за разглеждане	Бр. свършени дела
ОС-Стара Загора	12.50	8.95	14.75	10.57
РБългария	10.62	7.93	12.28	9.17

От следващата таблица е видно, че докато през 2006г. и 2007г. средната натовареност /по щат/ по видове свършени дела в ОС Стара Загора е приблизително еднаква, с превес на наказателните дела през 2006г. и на търговските дела през 2007г., през 2008г. бележи спад при наказателните дела и е приблизително еднаква по отношение на гражданските и търговските дела, то през 2009г. е най – висока при търговските дела, с тенденция за ръст и при наказателните. Изводите по отношение на свършените дела са аналогични на тези, които направихме, разглеждайки постъплението на дела в ОС Стара Загора.

Средна натовареност по видове свършени дела в ОС Стара Загора /по щат/

Год	Вид дело	Брой свършени дела	Брой съдии	Средна натовареност по видове дела
2006	Граждански	999	8	10.41
	Наказателни	1443	9	13.36
	Административни	423	3	11.75
	Търговски	548	4	11.42
	Фирмени	1774		36.96
2007	Граждански	919	8	9.57
	Наказателни	1188	9	11.00
	Административни	220	3	6.11
	Търговски	592	4	12.33
	Фирмени	2223		46.31
2008	Граждански и Административни	1500	10	12.50

	Наказателни	889	10	7.41
	Търговски	579	4	12.06
	Фирмени	106		2.21
2009	Граждански и Административни	844	9	7.81
	Наказателни	1049	10	8.74
	Търговски	660	5	11.00
	Фирмени	63		1.05

Б. Тенденцията при **свършените граждански дела** като цяло е към намаление: /2009г. – 844 бр., 2008г. – 1490 бр., 2007г. – 919 бр. и 2006г. – 999 бр./ В процентно изражение намалението е с 43.36% спрямо 2008г., с 8.16% спрямо 2007г. и с 15.52% спрямо 2006г.

Основна част от гражданските дела първа инстанция представляват облигационните иски и исковите по СК.

Свършени облигационни иски и иски по СК

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени облигационни иски	% от общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени иски по СК	% от общ брой свършени гр.д. I инст.
2006	187	61	32.62	73	39.04
2007	167	62	37.13	74	44.31
2008	147	64	43.54	49	33.33
2009	169	79	46.75	60	35.50

Видно е, че свършените **граждански дела първа инстанция** през 2009г. са с 14.97% повече спрямо 2008г., с 1.20% повече спрямо 2007г. и с 10.70% по-малко спрямо 2006г. /2009г. – 169 бр., 2008г. – 147 бр., 2007г. – 167 бр., 2006г. – 187 бр./ През 2009г. се наблюдава ръст в свършените облигационни иски не само като брой, но и като относителен дял спрямо свършените граждански дела първа инстанция в сравнение с предходните три години. /2009г.– 46.75%, 2008г. – 43.54%, 2007г. – 37.13%, 2006г. – 32.62%,/ Свършените иски по СК през 2009г. бележат ръст спрямо 2008г., но са по – малко в сравнение с 2007г. и 2006г.

Сред първоинстанционните граждански дела, макар и не много като брой, но представляващи интерес са делата, заведени от КУИППД по ЗОПДИППД /Закон за отнемане в полза на държавата на имущество,

придобито от престъпна дейност/. В края на 2008г. беше обявено за решаване дело за отнемане на имущество за над 180 000.00 лв. срещу старозагорец с влязла в сила присъда по чл.159 НК /трафик на хора/. В началото на 2009г. съдът се прознесе с решение, постановяващо отнемане на имуществото. Постановено е решение и по дело за конфискация на близо половин милион лева, като ответниците по делото, вече са осъдени от Старозагорския районен съд за трафик на хора и от Старозагорския окръжен съд за пране на пари.

По отношение **времетраенето на съдопроизводството**: 79.29% от общия брой свършени гр.д. първа инстанция през 2009г. са приключени до 3 месеца от образуването им, през 2008г. – 55.78%, през 2007г. – 59.88%, а през 2006 г. – 52.94%. За високия процент през 2009г. влияние оказва и фактът, че с влизането в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа, времетраенето на съдебното производство тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото до датата на постановяване на съдебния акт. Тенденцията по отношение на свършените дела със съдебен акт по същество спрямо общия брой свършени дела е към намаление /2009г. – 61.13%, 2008г.– 67.35%, 2007г. – 78.44% и 2006г.– 77.54% /. Данните за 2006г. и 2007г. са много близки, като по-чувствителен спад има през 2008г. и 2009г.

Граждански дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ брой свършени гр.д. I инст.
2006	187	99	52.94	145	77.54
2007	167	100	59.88	131	78.44
2008	147	82	55.78	99	67.35
2009	169	134	79.29	105	62.13

Въззивните граждански дела са 80% през 2009г., 90% през 2008г., 82% през 2007г. и 81% през 2006г. от общия брой свършени граждански дела. Броят им през 2009г. е близо 2 пъти по – малък от този през 2008г., спрямо 2007г. намалението е с 10.24%, а спрямо 2006г. – 16.87%.

Свършени граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени гр.д.	Свършени въззивни граждански дела	% от общ брой свършени граждански дела	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2006 г.

2006	999	812	81%	100%
2007	919	752	82%	93%
2008	1490	1343	90%	165%
2009	844	675	80%	83%

Ръст спрямо 2008г. и 2007г. се наблюдава при въззивните гр.д. , свършени до 3 месеца от образуването им, спрямо общия брой свършени гр.д. въззивна инстанция. /2009г.–77.78%, 2008г.–76.40%, 2007г.–72.74%/.

Ръст се наблюдава и при процента на свършените дела със съдебен акт по същество /2009г.–88.30%, 2008г.–67.68%, 2007г.–86.84%/.

Граждански дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени гр.д. II инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ брой свършени гр.д. II инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ брой свършени гр.д. II инст.
2006	812	635	78.20	726	89.41
2007	752	547	72.74	653	86.84
2008	1343	1026	76.40	909	67.68
2009	675	525	77.78	596	88.30

Като причини за забавяне и проблеми при движението на първоинстанционните граждански дела могат да се отчетат:

1. По делата за осиновяване

А. Забавената законова процедура за размяна на книгата по общия ред на чл.131 ГПК с изчакване на едномесечния срок за отговор поради липса на възможност за “бързо производство” по чл.310, т.5 ГПК и липса в Част 3 “Особени искиви производства” на ГПК.

Б. Невъзможност да се назначават задължителните по закон особени представители – адвокати на осиновяваните лица по Закона за правната помощ /ЗПП/, а по общия ред след предварително внасяне на сумите като депозити от молителите, макар адвокатите да се посочват от Съвета на АК-Стара Загора

2. По делата за поставяне под запрещение

А. Забавената законова процедура за размяна на книгата по общия ред на чл.131 ГПК с изчакване на едномесечния срок за отговор поради липса на възможност за “бързо производство” по чл.310, т.5 ГПК, въпреки

уредбата в Част 3 “Особени искиви производства”, Глава 28 “Поставяне под запрещение” – чл.336 – чл.339 ГПК.

Б.Необходимост първо да се връчат книгата по реда на чл. 131 ГПК на ответника и едва след разпит на лицето, чието запрещение се иска, да му се назначава особен представител – адвокат, да му се назначава временен попечител, да се събират други доказателства /включително и писмени такива/ и да се назначава експертиза от вещи лица.

В.Невъзможност да се назначават задължителните по закон особени представители – адвокати на поисканото за поставяне под запрещение лице по Закона за правната помощ, а по общия ред, след предварително внасяне на сумите като депозити от ищците, макар адвокатите да се посочват от Съвета на АК- Стара Загора

3.По делата по Закона за отнемане в полза на държавата на имуществото придобито от престъпна дейност /ЗОПДИППД/.

А.Честа необходимост на ответниците да се назначават особени представители – адвокати по реда на чл.47, ал.6 ГПК, поради невъзможността за призоваването им на постоянните и настоящите им адреси по ЗГР, при предварително внасяни депозити от Комисията за сметка на нейния бюджет.

Б.Много дългия минимален 3-месечен срок по чл.28, ал.2, пр. последно от ЗОПДИППД от датата на обявлението в Държавен вестник до датата на първото по делото открито съдебно заседание.

В.Многобройното движимо и недвижимо имущество на лицата и множеството писмени доказателства и описание на имотите им.

Като причини за забавяне движението на **въззивните граждански дела** могат да се отчетат:

1. В окръжния съд се изпращат дела без по въззивната жалба да е събрана дължимата държавна такса, което налага оставянето ѝ без движение;

2. В някои случаи не са приложени съобщенията за резултата по делото до всички участващи в процеса страни, поради което се налага въззивният съд да връща делото на съответния РС за окомплектоване;

3. Продължава практиката да се постановяват съдебни актове, в чиито диспозитиви липсва произнасяне по цялото искане или по всеки един от представените искиве, което налага връщане на делото за провеждане на процедурата по чл.193 ГПК /отм./ или чл.250 ГПК.

4. Често се допускат и очевидни фактически грешки при постановяване на решенията, което също налага връщане на делото за провеждане на процедура по чл.192, ал.2 ГПК /отм./ или чл. 247 ГПК

5. Дава се ход на искиви молби, които подлежат на вписване, а не са вписани, което налага въззивната инстанция да ги оставя без движение до вписването им.

6. В някои случаи не се спазват изискванията на Закона за закрила на детето, като не се призовава като страна в производството съответната Дирекция "Социално подпомагане" и не се изисква становище по спора от същата, което налага тези действия да се извършват от въззивната инстанция.

7. Чувствително се забави и изпращането на въззивните дела в касационната инстанция след влизане в сила на новия ГПК. В много от случаите касационните жалби се подават без да е внесена държавна такса; липсва приложение към жалбата на касационните основания по чл. 280 ГПК или ако има такова, те са посочени чрез възпроизвеждане само на законовия текст, без обосноваване на всяко от основанията; не се прилагат копия от цитираните съдебни решения, с които страната доказва наличието на някое от посочените касационни основания; жалбата не е изготвена или приподписана от адвокат. Всичко това налага оставянето на касационната жалба без движение /вкл. и след указания на ВКС/ по няколко пъти, което затормозава допълнително работата на деловодството и призовкарите.

По отношение на **качеството на правораздаване** през 2009г. са обжалвани 31 бр. граждански дела първа инстанция или 18.34% от общия брой свършени дела /169 бр./. С резултат от обжалването са се върнали 34 бр. дела, от които 19 бр. потвърдени, 8 бр. изменени и 7 бр. отменени съдебни решения. При въззивните дела броят на обжалваните е 228 бр. или 33.78% от общия брой свършени дела /675 бр./. С резултат от обжалването са се върнали 211 бр. дела, от които 172 бр. потвърдени, 12 бр. изменени и 27 бр. отменени съдебни решения.

Качество на обжалваните съдебни актове при гражданските дела

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ брой свършени дела	Потв. съдебно решение	Изм. съдебнорешение	В т.ч. поради обект. прич.	Отм. съдебнорешение	В т.ч. поради обект. прич.
Гр.д. I инст.	169	31	18.34	19	8	-	7	-
Гр.д. II инст.	675	228	33.78	172	12	-	27	-

Всичко	844	259	30.69	191	20	-	35	-
--------	-----	-----	-------	-----	----	---	----	---

При голяма част от върнатите въззивни граждански дела, касационната жалба не е допусната до разглеждане /104 бр. или 49.29%/. От разгледаните 107 бр. по същество, 68 бр. са потвърдени, 12 бр. изменени и 27 бр. отменени/

Граждански дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ брой свърш. Дела	Брой обжалвани дела	Общ брой върнати дела	Не доп. до разгл. касац жалба	% от общ брой върнати дела	Брой дела разгледани по същество	% от общ брой върнати дела
Гр.д. II инст.	675	228	211	104	49.29%	107 в т.ч. 68-потвърдени 12-изменени 27-отменени	50.71%

В. Свършените търговски дела през 2009г. са с 14% повече от тези през 2008г., с 11.49% повече от делата през 2007г. и с 20.44% повече от делата през 2006г. /2009 г. – 660 бр., 2008г. – 579 бр., 2007 – 592 бр., 2006 – 548 бр./

През 2009г. се наблюдава ръст при свършените т.д. първа инстанция, като увеличението е с 3.27% спрямо 2008г., с 17.47% спрямо 2007г. и с 19.70% спрямо 2006г. /2009г. – 316 бр., 2008г. – 306 бр., 2007г. – 269 бр., 2006г. – 264 бр./

Основна част от търговските дела първа инстанция представляват облигационните искиове и исковете по ТЗ, като дяловото участие на последните спрямо общия брой свършени първоинстанционни дела през последните две години намалява. Макар и по – слабо изразена, тази тенденция е налице и при облигационните искиове /2009г. – 55.38%, 2008г. – 64.71%, 2007г. – 68.03% и 2006г. – 68.94%/.

Свършени облигационни искиове и искиове по ТЗ

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени облигационни искиове	% от общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени искиове по ТЗ	% от общ брой свършени т.д. I инст.
2006	264	182	68.94	56	21.21
2007	269	183	68.03	75	27.88
2008	306	198	64.71	33	10.78
2009	316	175	55.38	17	5.38

Положителни са данните за увеличение на свършените т.д. първа инстанция до 3 месеца от образуването им. Увеличението е с 21.65% спрямо 2008г., с 58.39% спрямо 2007г. и с 72.26% спрямо 2006г. /2009г. – 236 бр. 2008г. – 194 бр., 2007г. – 149 бр., 2006г. – 137 бр./ Тенденция към ръст се наблюдава и в относителния дял на делата свършени до 3 месеца от образуването им, спрямо общия брой свършени т.д. първа инстанция. /2009г. – 74.68%, 2008г. – 63.40%, 2007г. – 55.39% и 2006г. – 51.89%/ За високия процент през 2009г. влияние оказва и фактът, че с влизането в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа, времетраенето на съдебното производство тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото до датата на постановяване на съдебния акт.

По отношение на свършени дела със съдебен акт по същество, данните през последните четири години бележат спад /2009г. – 52.53%, 2008г. – 55.23%, 2007г. – 62.83% и 2006г. – 66.67%/ , като стойностите за 2009г. и 2008г. са много близки както в числово изражение /2009г. – 166 бр., 2008г. – 169 бр./, така и в относителен дял /2009г. – 52.53%, 2008г. – 55.23%/

Търговски дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ брой свършени т.д. I инст.
2006	264	137	51.89	176	66.67
2007	269	149	55.39	169	62.83
2008	306	194	63.40	169	55.23
2009	316	236	74.68	166	52.53

През 2009 г. са постановени решения по 63 новообразувани фирмени дела и 148 решения по вписване на нови обстоятелства. Работата във връзка с фирмените дела през 2009г. и 2008г. няма база за сравнение с предходните две години, поради различната нормативна база /от 01.01.2008 г. влезе в сила ЗТР/. Следва да се отбележи обаче, че в съда останаха вписванията /регистрацията/ на всички СНЦ, фондации, читалища, религиозни юридически лица, жилищно-строителни кооперации, водни сдружения, ловно-рибарски дружества и други юридически лица, които подлежат на съдебна регистрация по различни закони.

През 2009г. са постъпили 28 бр. дела по несъстоятелност и са свършени 12 бр. По тези дела освен решенията, постановени след открито

съдебно заседание, съдиите са постановили още 74 бр. решения и определения в закрито заседание.

Трябва да се отбележи, че с много малки изключения всички решения и определения по дела по несъстоятелност са постановени в регламентираните по ТЗ и ГПК задължителни срокове.

Тенденцията при свършените въззивни търговски дела е към увеличение: с 26.00% спрямо 2008г., с 6.50% спрямо 2007г. и с 21.13% спрямо 2006г. /2009г. – 344 бр., 2008г. – 273 бр., 2007г. – 323 бр., 2006г. – 284 бр./ През 2009г. се забелязва увеличение и в броя на въззивните търговски дела, свършени до три месеца от образуването спрямо предходната 2008г., както и на тези със съдебен акт по същество, като за втория показател, стойностите като относителен дял спрямо общия брой свършени въззивни т.д., са почти еднакви: /2009г. – 86.92%, 2008г. – 89.38%, 2007г. – 90.10% и 2006г. – 91.90%,/

Търговски дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени т.д. II инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ брой свършени т.д. II инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ брой свършени т.д. II инст.
2006	284	259	91.20	261	91.90
2007	323	283	87.62	291	90.10
2008	273	198	72.53	244	89.38
2009	344	278	80.81	299	86.92

От общия брой решени първоинстанционни и въззивни търговски дела, почти всички частни търговски дела са решени в едномесечен срок от образуването им. Голяма част от въззивните търговски дела, образувани по отменения ГПК, също са обявени за решаване в срок до един месец от образуването, но трябва да се отбележи, че след това не всички решения са постановени в срока по чл.190 ГПК /отм./, 30 дни от последното съдебно заседание. Същото се отнася и за част от първоинстанционните търговски дела.

Вярно е, че броят на делата, чието разглеждане е продължило повече от инструктивния тримесечен срок и онези, по които има забавяне на постановяване на решението не е много голям, но би следвало за следващата година съдиите да положат усилия тази практика да се преустанови.

Като причини за забавяне и проблеми при движението на **първоинстанционните търговските дела** могат да се отчетат:

1. Констатира се голямо забавяне при процедурата на двойна размяна на книгата между страните по делата.

2. Забавяне разглеждането по вина на страните: не напълно добре изяснени претенции, отлагания по чл. 107, ал.2 ГПК /отм./, късно направени процесуални искания.

3. През изминалата 2009г., както и през предходната 2008г. първоинстанционните търговски дела стават все по-усложнени от фактическа и правна страна.

4. Несвоевременно връчване на призовки и съобщения.

5. Недостатъчна прецизност при подготовката на делата за съдебно заседание от съответния съдия – докладчик.

Като проблеми, възникващи при **обжалване на отказите на Агенцията по вписване** могат да се отчетат:

1. Констатира се редица случаи, при които до съда се изпраща единствено жалбата, без всички документи, подадени в регистърното производство, както и без представен документ за изплатена държавна такса във връзка с обжалването.

2. Налице са и случаи, при които Агенцията по вписванията – Търговски регистър по подадени заявления за вписване на обстоятелства, нито извършва вписване на тези обстоятелства, нито постановява отказ на това вписване. В този случай се подават жалби директно до съда и при задължаване на Агенцията по вписванията – Търговски регистър да окомплектова тази жалба, това не се извършва от длъжностните лица – например заявление за вписване на заповед на дялове на търговски дружества от публичния изпълнител на НАП.

Като проблем, възникващ при разглеждането на **жалбите против съдебните изпълнители по чл. 435 и сл. от ГПК** може да се отчете:

1. Констатира се случаи, при които жалбите против действията на ДСИ и ЧСИ не се изпращат за разглеждане в окръжния съд окомплектовани с изпълнителното дело, както и неправилно администриране на жалбите, като не се спазват изискванията на чл.436, 2 и 3 ГПК.

Като проблеми, възникващи във връзка със **своевременното приключване на въззивните търговски дела** могат да се отчетат:

1. В окръжния съд се изпращат дела, по които не е събрана изцяло дължимата държавна такса във връзка с въззивното обжалване, поради което се налага оставянето ѝ без движение.

2. Макар и в редки случаи не се прилагат съобщения за резултата по делото до участващите в процеса страни, което налага връщане на делото на първоинстанционния съд за изпълнение на тези негови задължения.

3. В някои случаи се постановяват съдебни актове, в чиито диспозитив липсва произнасяне по цялото искане или по всеки един от предвидените искове, или направени възражения, което налага връщане на делото за изпълнение на процедурата по чл. 250 ГПК.

4. Често първоинстанционният съд дава ход на искиви молби, които подлежат на вписване и които не са вписани, което налага въззивната инстанция да остави исковите молби без движение за вписването им.

5. Констатирано се нередовности в много от случаите на подаване на касационни жалби, които не отговарят на изискванията на ГПК – не е внесена такса за допускане на касационно обжалване по сметка на ВКС, липсва подробно изложение на касационните основания по чл.280 ГПК и не се прилагат решенията на съдилищата във връзка с твърденията, че е налице противоречива практика по конкретния казус, жалбата не е изготвена и преподписана от адвокат. Това неизпълнение на изискванията във връзка с касационното обжалване води до забавяне изпращането на въззивните дела в касационната инстанция.

По отношение на **качеството на правораздаване** през 2009г. са обжалвани 83 бр. дела първа инстанция или 21.90% от общия брой свършени дела. Потвърдени са 60 бр., изменени 18 бр. /в т.ч. 6 поради обективни причини/ и отменени 24 съдебни решения /в т.ч. 6 поради обективни причини/. При делата като въззивна инстанция са обжалвани 70 бр. дела от общо свършени 344 бр. или 20.35%. Потвърдени са 58 бр. и отменени 7 бр./ в т.ч. 2 бр. поради обективни причини/ съдебни решения.

Качество на обжалваните съдебни актове при Търговските и Фирмени дела

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ брой свършени дела	Потв. съдебно решение	Изм. съдебно решение	В т.ч. поради обект. прич.	Отм. съдебно решение	В т.ч. поради обект. прич.
Т.д.І инст Фирм.д.	379	83	21.90	60	18	6	24	6

Т.д .II инст.	344	70	20.35	58			7	2
Всичко	723	153	21.16	118	18	6	31	8

За разлика от въззивните граждански дела, ВКС не е допуснал до разглеждане касационната жалба само при 9 бр. въззивни търговски дела. От разгледани по същество 58 бр., 51 бр. са потвърдени и 7 бр. са отменени / в т.ч. 2 бр. поради обективни причини/

Търговски дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ брой свърш. Дела	Брой обжалвани дела	Общ брой върнати дела	Не доп. до разгл. касац жалба	% от общ брой върнати дела	Брой дела разгледани по същество	% от общ брой върнати дела
Т.д . II инст.	344	70	67	9	13.43%	58 в т.ч. 51-потвърдени 7-отменени	86.57%

Г. Със създаването на Административен съд гр.Стара Загора една основна част от наказателните дела /касационни административно-наказателни дела/ отпаднаха като дела, разглеждани от окръжен съд и това съществено повлия на **свършените наказателни дела** през 2009г. и 2008г. /2009г. – 1049 бр., 2008г. – 889 бр., 2007г. – 1188 бр. и 2006г. – 1443 бр./ . Въпреки това през 2009г. е налице ръст с 18% спрямо 2008г. Спрямо 2007г. и 2006г. намалението е съответно с 11.70% и с 27.30%.

Свършените НОХД през 2009г. са съизмерими с тия през 2008г. и с 5% повече от 2007г. Спрямо 2006г. имаме намаление с 31.31% /2009г. – 147 бр., 2008 г.–148 бр., 2007 г. – 140 бр., 2006г. – 214 бр./.

Свършени НОХД по видове престъпления

Год.	Общ брой НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансоваданъчна и осиг. С-ма	Против дейността на ДООО	Против общ. спокойствие	Общ брой престъпления
2006	214	21	40	7	38	7	1	
2007	140	24	20	11	29	3	-	
2008	148	20	27	10	25	12	4	
2009	147	21	25	6	23	7	2	

Относително постоянен през четирите години е броят на свършените НОХД за престъпления “против личността” и за престъпления “против стопанството” и през последните три години за престъпления “против собствеността” и “против финансовата, данъчна и осигурителна системи”. В

сравнение с 2006г. обаче намалението на последните два вида дела е значително. След резкия спад през 2007г. /следствие промяна в подсъдността на делата по чл.354а/, ръст през 2009г. бележат свършените НОХД за “общоопасни престъпления”. Увеличението е с 26% спрямо 2008г. и с 18.87% спрямо 2007г.

Интерес представляват свършени НОХД по някои характерни текстове от НК /данъчни престъпления и такива свързани с ПТП и наркотици/, които съставляват над половината от общия брой свършени дела.

Общ брой свършени НОХД в ОС Стара Загора. Свършени НОХД по някои характерни текстове от НК

Год.	Общ брой НОХД	НОХД по чл. 354А	% от общ брой	НОХД по чл. 343	% от общ брой	НОХД по чл. 255-257	% от общ брой
2006	214	59	27.57	40	18.69	35	16.36
2007	140	11	7.86	40	28.57	29	20.71
2008	148	16	10.81	33	22.30	24	16.22
2009	147	19	12.93	40	27.21	22	14.97

Постоянно ниво се наблюдава при свършените НОХД по чл.343 НК. След рязкото намаляване през 2007г. на свършените НОХД по чл.354а НК /предвид настъпилите промени в законодателството/, през 2009г. се наблюдава ръст на тези дела /увеличение с 18.75% спрямо 2008г. и с 72.72% спрямо 2007г./.. Свършените през 2009г. дела по чл. 255-257 НК са съизмерими с тия през 2008г. /2009г. – 22 бр., 2008г. – 24 бр./ и намаляват значително спрямо 2007г. и 2006г. /2007г. – 29 бр., 2006г. – 35 бр./

По отношение на НОХД с наказана престъпност /влязла в сила присъда и споразумение/ данните за четирите години изглеждат така: През 2009г. са постъпили общо 138 бр. дела, в т.ч. 108 бр. по обвинителен акт, свършени са 147 бр. и са влезли в сила 117 бр. , в т.ч.. 68 бр. с присъда и 49бр. със споразумение. Процентът на НОХД с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е 62.96%.

През 2008г. са постъпили всичко 141 бр. дела, в т.ч. 120 бр. по обвинителен акт, свършени са 148 бр. и са влезли в сила 120 бр. , в т.ч. 84 бр. с присъда и 36 бр. със споразумение. Процентът на НОХД с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е 70.00%.

През 2007г. са постъпили всичко 151 бр. дела, в т.ч. 129 бр. по обвинителен акт, свършени са 140 бр. и са влезли в сила 131 бр., в т.ч. 98 бр. с присъда и 33 бр.

със споразумение. В процентно изражение НОХД с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е 75.97%.

През 2006г. са постъпили общо 180 бр. дела, в т.ч. 148 бр. по обвинителен акт, свършени са 214 бр. и са влезли в сила 180 бр. , в т.ч. 125 бр. с присъда и 55 бр. със споразумение. Процентът на НОХД с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е 84.46%.

Процентът на делата с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт намалява през четирите години /2009г. – 62.96%, 2008г. – 70.00%, 2007г. – 75.97% и 2006г. – 84.46%/

НОХД с наказана престъпност

Год.	Общ брой постъпили НОХД		Общ брой свършени НОХД	Общ брой дела с наказана престъпност		% на влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт
	По обвинителен акт	Със споразумение		Влязла в сила присъда	Със споразумение	
2006	148	32	214	125	55	84.46
2007	129	22	140	98	33	75.97
2008	120	21	148	84	36	70.00
2009	108	30	147	68	49	62.96

Интерес от делата с наказана престъпност /влязла в сила присъда и споразумение/ са делата–обект на значим обществен интерес: организирана престъпност, корупционни престъпления, изпиране на пари, престъпления, свързани с фондове на ЕС, такива за деяния, извършени от народни представители, членове на МС и други лица, заемащи ръководни обществени

и държавни длъжности, данъчни престъпления, престъпления, свързани с изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци, престъпления с предмет наркотични вещества.

През 2009г. са свършени общо 9 бр. дела от особен обществен интерес, 7 бр. са приключили с присъда /включително 1 бр. оправдателна присъда/, 1 бр. със споразумение и 1 бр. дело е прекратено и върнато в прокуратурата. От тях 4 бр.

дела са с наказана престъпност /3 бр. дела са с влязла в сила присъда и 1 бр. – със споразумение/. Останалите дела не са се върнали от обжалване.

От осъдените общо 18 лица, 12 са получили ефективни присъди.

НОХД с наказана престъпност по дела от особен обществен интерес в ОС Стара Загора през 2009г.

Текст от НК	Брой свършени дела през 2009 г.	Общ брой дела с наказана престъпност		Прекр. и върнато в ОП	Осъдени лица до 3 години		Над 3 до 10 г	Над 10 до 30 г.
		Влязла в сила присъда	Със споразумение		Общо	В т.ч. Условно		
Чл.142,ал.2, т.2 и т.3	740/08	1			2			
Чл.253, ал.1, чл.159б	757/08	1			4			
Чл.354а, ал.2, пр.2, ал.1	81/09	1					2	
Чл.255, ал.3, ал.1	434/08			1				
Чл.354а, ал.2, чл.242, ал.2	381/08				Оправдателна присъда			
Чл.354а, ал.2, т.1	644/08				1			
Чл.257, ал.1	22/07				1	1	1	
Чл.149, ал.5, т.1, пр.2	450/08							1
Чл.321, ал.3, т.2, чл.354а	982/09		1		6	4		
ОБЩО	9	3	1	1	14	5	3	1

След като бяха обобщени и анализирани данните за 2009г. се направиха следните изводи и заключения, касаещи причините за забавяне на делата с особен обществен интерес. Оформиха се **пет групи причини, както следва:**

1. Злоупотреби с правото на защита

Най-честият похват за неоправдано удължаване сроковете на наказателните дела чрез многобройни отлагания е спекулирането със здравословното състояние

на обвиняемия. В законодателството няма пречки подсъдимите да се снабдяват с болнични листове и медицински направления произволно от всички възможни медицински лица и заведения. Същото се отнася в нередки случаи и за защитниците на подсъдимите

Многобройни са примерите, които подкрепят това ми становище:

През 2009г. в ОС Стара Загора приключи с присъда НОХД по чл. 354а, ал.2, т.1 НК. Делото е отлагано 8 пъти – в т.ч. 7 пъти поради заболяване на подсъдимия.

В четири поредни заседания не е даден ход на “данъчно” дело срещу двама подсъдими, касаещо укриване на данъчни задължения в особено големи размери, като причините за това са: 2 пъти неявяване на защитата по болест, веднъж – неявяване на подсъдимия, също по болест и на последното заседание – отнемане пълноощията на защитата на единия подсъдим.

37% от отлаганията при делата с особен обществен интерес за 2009г. са поради неявяване на подсъдимия или защитата на подсъдимия. Това е огромна загуба както на процесуално време, така и на пари на данъкоплатеца, тъй като делото е насрочено в открито съдебно заседание, призовани са вещи лица /на които се плаща за явяването/ и свидетели /на които се плащат разноски/.

Във връзка с това през 2009г. бе изпратено писмо до Председателя на Адвокатска колегия Стара Загора, подписано от Председателя на ОС Стара Загора, целящо съдействие за приоритетно явяване на адвокатите по дела с особен обществен интерес и осигуряване присъствието на подсъдимите, които защитават.

2. Искания за нови доказателства и нови свидетели. Неявяване на свидетели, вещи лица

Често пъти, в продължителен период от време, подсъдимият представя или иска доказателства, които, макар и правно релевантни, са му били известни още в началото на процеса. Поетапното им искане и представяне пред съда води до забавяне на производството с месеци. Има случаи, в които подсъдимите настояват за повторен разпит на свидетели, които по правило в съдебно заседание изменят показанията си в полза на обвиненото лице. Тук ще наблегна на факта, че не винаги съдът изследва докрай причината за промяна на показанията и предприема предвидените в закона мерки. Не са редки и случаите, представители на обвинението да се откажат от разпита на свидетели, които те са посочили с оглед ускоряване на съдопроизводството. В такива случаи, като правило, подсъдимите заявяват, че държат на разпита на свидетелите, посочени от обвинението, защото

най-често това са свидетели, при които има сериозни затруднения при издирването, призоваването и явяването в съда.

Данните за 2009г. в ОС Стара Загора показват, че **52% от отлагането** на делата с особен обществен интерес са **поради неявяване на свидетели или искания за нови доказателства и нови свидетели.**

Исканията на защитата и обвинението за разпит на нови свидетели, честото неявяване на същите в съдебно заседание и последващото налагане на глоби и принудително довеждане, неминуемо водят до забавяне движението на делата.

НОХД по описа на ОС Стара Загора по обвинение за престъпление по чл.321, ал.1 НК, организирана престъпна група, създадена с цел осуетяване установяването на данъчни задължения в особено големи размери /5 516 198.91 лв./ е типичен пример за казаното по – горе. 114 свидетели са призовани за първото съдебно заседание. Досега по делото е имало 13 съдебни заседания, като 12 пъти е отлагано за разпит на свидетели.

3. Проблеми с призоваването

Неефикасното призоваване е един от основните проблеми, който възпрепятства хода на делата **и в частност на тия с особен обществен интерес** от тяхното начало до края. Занижената гражданска дисциплина, страхът на хората при контактуване с непознати цивилни лица, дори и след легитимирането им, недостатъчните правомощия на призовкарите, които в сегашния си вид не вдъхват респект или чувство на задължение в гражданите, всички тия фактори, в по – голяма или по – малка степен способстват за неефективно призоваване, респективно за забавяне движението на делата.

Основен проблем в призоваването е промяната на адресите и местоживеенето на гражданите, без това да се отразява по съответния ред както изисква ЗГР. Многобройни са случаите, когато съдът е в невъзможност да призове участниците в наказателното производство и се налагат многобройни справки, размяна на кореспонденции. И ако за подсъдимите и обвиняемите промяната на адреса все пак е свързана с определени последици като изменение на мярката за неотклонение, то за пострадали и свидетели санкции няма.

Полезно ще бъде, както за наказателния процес, така и за гражданския процес **законодателят да обвърже изпълнението на задължението на**

физическите лица, съгласно ЗГР за адресна регистрация, при промяна на адреса, с определени последици и в процесуалните закони като например:

– В случаите когато пострадал не бъде намерен на посочен от него адрес или адреса на който е регистриран, съобщението да се счита връчено с всички следващи от това процесуални последици.

–Аналогично би могло да бъде и решението по отношение на свидетелите, като в тези случаи процесуалните последици да се обвържат с прочитане показанията на този свидетел, дадени на досъдебното производство, без значение становището на страните /дават или не дават съгласие/ и без значение, дали тези показания са дадени пред съдия или не.

4. Проблеми с експертизите и вещите лица

На някои места в страната съществува остър недостиг от компетентни вещи лица. Освен че са непрецизно изготвени, списъците с вещи лица не се актуализират своевременно. Липсва диференциран подход към тези вещи лица, които изготвят качествено и в срок заключенията си и другите, които безпричинно отказват поемането на експертизи, бавят заключенията си или в процеса на самата експертиза правят необосновани отводи. Като се има предвид и ограниченият бюджет на съда, определено е трудно възлагането на експертизи от водещи специалисти в области, за които са нужни специални знания.

От направения анализ на делата с особен обществен интерес за 2009г. бе установено, че едни от делата с най – голяма фактическа и правна сложност са “данъчните”. Проблемът с качествената експертиза е най –ясно изразен при тях. Много често експертизите, извършени на етап досъдебно производство са непълни, а понякога и неточни. Законодателството във финансовата и данъчна системи е изключително динамично и при липса и на квалифицирани вещи лица разследването не винаги е качествено, което води до затруднения за съда и страните в съдебното производство. Назначаването на нови експертизи /единична, допълнителна, тройна и т.н./ също води до загуба на процесуално време, още повече че е свързано и с намирането на наистина квалифицирани вещи лица.

5. Проблеми, касаещи слабости в дейността на разследващите органи в досъдебното производство и на съда, които водят до неоправдано забавяне хода на делата

Една от причините за забавяне движението на наказателните дела, в частност и на тия с особен обществен интерес, която в редица случаи създава

напрежение между съда и органите на досъдебното производство **е прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора** в случаите, когато на досъдебното производство са допуснати отстраними съществени процесуални нарушения – чл. 249 НПК и чл. 288 т. 1 НПК.

Причините водещи до допускане на съществени процесуални нарушения и връщане на делото на прокурора са многократно обсъждани и известни. Една част от тях се дължат на формални нарушения и технически грешки, допускани от органите на досъдебното производство. Имайки предвид, че “формализмът” в наказателния процес е и гаранция за правото на защита и търсейки баланса между бързината и ефективността в наказателния процес от една страна и процесуалните права на участниците в наказателния процес от друга страна, **давам следните идеи за промени в законодателството:**

– Въвеждане на **инстанционен контрол на определенията, с които се прекратява съдебното производство и делото се връща на прокурора** /така както бе в редакцията на НПК през периода 2000 – 2003 година/. По този начин “спорът” между прокурор и първоинстанционен съд ще бъде решаван от въззивна инстанция, а от друга страна ще има гаранция, че присъдата няма да бъде отменена поради допуснато съществено процесуално нарушение на досъдебното производство. С оглед процесуална икономия и бързина може да се предвиди въззивната инстанция да се произнася в закрито заседание в определен срок – седем дневен, 14 дневен.

– **Въвеждане в НПК института на “явна фактическа грешка”** /ЯФГ/, с което ще има възможност да бъдат поправяни допуснатите фактически и технически грешки, без да е необходимо съдебното производство да се прекратява и да се преповтарят извършените вече процесуални действия.

– В редица случаи съществуват спорни момента при окачествяването на допуснатите процесуални нарушения, дали са съществени, или не. В тази връзка на определени периоди от време би могла **да се обобщава практиката от различните съдебни райони**, да се анализира и публикува с цел запознаване и съобразяване на магистратите и органите на досъдебното производство с направените констатации.

– **При окачествяването на едно процесуално нарушение като особено съществено, да се държи сметка, води ли до друг краен резултат при прилагането на материалния закон, различен от постигнатия**, т.е. ако не бе допуснато нарушението на процесуалните правила, различен ли ще бъде извода за

вина, наказание и т.н. Единствено при положителен отговор да се отменя съдебния акт.

Като заключение по отношение на делата с особен обществен интерес **становището ми е, че е необходимо засилване активната роля на ВСС** като гарант за предприемането и осигуряването на организационни, препоръчителни и контролни мерки за наблюдение движението на делата с особен обществен интерес и преодоляване на причините за незаконосъобразното забавяне на приключването им с краен съдебен акт, както и за отстраняване на причините за незаконосъобразното връщане на наказателните дела от съдебна фаза за доразследване.

Освен визираните по-горе дела, следва да се обърне внимание на по-широк кръг дела, представляващи обществен и медиен интерес.

С особен интерес в обществото и медиите се следят делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система и тия с предмет наркотични вещества.

В следващите таблици са включени общ брой постъпили НОХД /по обвинителен акт и със споразумение/ за съответната година, общ брой свършени НОХД за съответната година и общ брой дела с наказана престъпност /влязла в сила присъда и споразумение/ за същата година. Процентът на влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт някъде надминава 100%, защото през разглежданата година могат да се върнат с резултат от по-горна инстанция повече дела, отколкото са постъпили с обвинителен акт.

По обвинение за “престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна системи” през 2009г. са постъпили 17 бр. НОХД по обвинителен акт, свършени са 23 бр. дела, като броят на делата с наказана престъпност е 14 /влязла в сила присъда/. Процентът за 2009г. на делата с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е най – висок през последните четири години.

През 2008 г. са постъпили 27 бр. НОХД, от които 25 с обвинителен акт и 2 със споразумение, свършени са 25 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 16 /15 с влязла в сила присъда и 1 със споразумение/.

През 2007 г. са постъпили 34 бр. НОХД, всички с обвинителен акт, свършени са 29 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 21 /всички с присъда/.

През 2006г. са постъпили 31 бр. НОХД, от които 30 с обвинителен акт и 1 със споразумение, свършени са 38 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 25 /23 с влязла в сила присъда и 2 със споразумение/.

Престъпления против финансовата , данъчна и осигурителна системи						
Год.	Общ брой постъпили НОХД		Общ брой свършени НОХД	Общ брой дела с наказана престъпност		% на влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт
	По обвинителен акт	Със споразумение		Влязла в сила присъда	Със споразумение	
2006	30	1	38	23	2	76.67%
2007	34	-	29	21	-	61.76%
2008	25	2	25	15	1	60.00%
2009	17	-	23	14	-	82.35%

Анализирайки делата за “престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система”, по-особено внимание заслужават “данъчните престъпления”. Всеки ден в пресата и останалите медии се изнася информация за източване на ДДС в особено големи размери и ощетяване на бюджета с милиони левове. Таблицата по-долу извежда тези престъпления за последните четири години.

Постъпили и приключили НОХД по чл. 255–257 НК за периода 2006–2009г. Наложени наказания

Година	Постъпили Дела	Решени с Присъда	Прекратени		Осъдени лица до 3 години		Осъдени лица от 3 до 10 год	Други наказания
			Всичко	В т.ч. със споразумение	Общо	В т.ч. Условно		
2006	28	21	14	1	23	21	1	1
2007	34	24	5	-	24	19	-	1
2008	25	18	6	1	19	13	-	-
2009	17	17	5	-	18	17	1	1

Всичко:	104	80	30	2	84	70	2	3
---------	-----	----	----	---	----	----	---	---

Настъпилите промени в законодателството /глава XXVII НПК-съкратено съдебно следствие/ доведоха до налагането на по-леки, най-често условни присъди, като се прилага разпоредбата на чл. 55 НК и без да са налице многобройни или изключително смекчаващи отговорността на подсъдимия обстоятелства. По този начин се осигурява бързина на съдебното производство, но това понякога е за сметка на справедливото налагане на наказание на съответното виновно лице. През 2007г. от решенията с присъда 24 данъчни дела, 18 /или 75%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. За 2008г. решенията с присъда данъчни дела са 18, като половината от тях /9/ са разгледани като съкратено съдебно производство. През 2009г. са постановени 17 присъди по данъчни дела, като 10 от тях /близо 60%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. Освен института "съкратено съдебно производство" и други промени в законодателството дават възможност за налагане на по-леки наказания по данъчните престъпления.

Възползвайки се от тези промени в законодателството, постановени от първоинстанционен съд ефективни присъди често се обжалват във въззивна и касационна инстанция и в крайна сметка от ефективна присъда може да се стигне и до наказание "пробация". Обжалват се и условни присъди, като най-често присъдата се изменя както в гражданската, така и в наказателната част /намаляват се размера на наказанието и наложената глоба/.

По отношение на "тежестта на наказанието" данните сочат, че от осъдените по чл. 255-257 НК през 2006г. общо 25 лица, 3 са осъдени ефективно /или 12%/ , през 2007г. са осъдени също 25 лица, от които 2 ефективно /или 8%/ . През 2008г. от осъдените 19 лица, шест са получили ефективни присъди, или 32% и през 2009г. от осъдените 20 лица, само 2 са получили ефективни присъди или 10%. За четирите години по чл. 255-257 НК са осъдени общо 89 лица, в т.ч. 16 ефективно, или 18%.

Необходимо е да се подчертае, че не във всички случаи критерий за "тежест" на наказателните дела са последиците от престъпното деяние или предвиденото в съответната специална норма на НК размер на наказание. Законодателството във финансовата и данъчна системи е изключително динамично, а сложността идва и от липса на квалифицирани вещи лица, което има за последица не винаги качествено разследване, а оттук и до затруднения за съда и страните в съдебното производство.

Въпреки наличието на обективни трудности 51% през 2006г., 55% през 2007г., 54% през 2008г. и 55% през 2009г. от свършените "данъчни дела" са приключили до 3 месеца от образуването им.

По обвинение за престъпление по 354а от НК през 2009г. са постъпили 18 бр. НОХД, от които 9 с обвинителен акт и 9 със споразумение, свършени са 19 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 18 / 7 с влязла в сила присъда и 11 със споразумение/.

През 2008г. са постъпили 17 бр. НОХД, от които 13 с обвинителен акт и 4 със споразумение, свършени са 16 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 19 /9 с влязла в сила присъда и 10 със споразумение/.

През 2007г. са постъпили 9 бр. НОХД, от които 7 с обвинителен акт и 2 със споразумение, свършени са 11 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 11 /9 с влязла в сила присъда и 2 със споразумение/.

През 2006 г. са постъпили 51 бр. НОХД, от които 35 с обвинителен акт и 16 със споразумение, свършени са 59 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 53 /28 с влязла в сила присъда и 25 със споразумение/.

НОХД по 354а НК						
Год.	Общ брой постъпили НОХД		Общ брой свършени НОХД	Общ брой дела с наказана престъпност		% на влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт
	По обвинителен акт	Със споразумение		Влязла в сила присъда	Със споразумение	
2006	35	16	59	28	25	80.00%
2007	7	2	11	9	2	128.57%
2008	13	4	16	9	10	69.23%
2009	9	9	19	7	11	77.78%

По отношение на “тежестта на наказанието” данните сочат, че от осъдените по чл. 354а НК през 2006г. общо 62 лица, 14 са осъдени ефективно /или 22.58%/ , през 2007г. са осъдени общо 8 лица, от които 4 ефективно /или 50%/ , през 2008г. от осъдените 18 лица, 8 са получили ефективни присъди, или 44.44%. и през 2009г. от осъдените 22 лица, 14 са получили ефективни присъди или 63.64%. За четирите години почл.354а НК са осъдени общо 110 лица, в т.ч. 40 ефективно, или 36.36%. Тенденцията е за увеличаване броят на ефективно осъдените лица през 2009г. спрямо предходната .

Постъпили и приключили НОХД по чл. 354а НК за периода 2006–2009г. Наложени наказания

Година	Постъпили Дела	Решени с Присъда	Прекратени		Осъдени лица до 3 години		Осъдени лица от 3 до 10 год	Други наказания
			Всичко	В т.ч. със споразумение	Общо	В т.ч. Условно		
2006	51	29	30	25	56	43	1	5
2007	9	6	5	2	5	3	2	1
2008	17	4	12	10	17	10	1	-
2009	18	7	12	11	20	8	2	-
Всичко:	95	46	59	48	98	64	6	6

Положителна е тенденцията за увеличение на свършените НОХД до три месеца от образуването им: /2009г. – 76,19%, 2008г. – 65.54%, 2007г.– 62.86%, 2006г. – 55.14%/ . След увеличението през 2008г. на бр. НОХД , приключили с присъда, през 2009г. се наблюдава чувствителен спад спрямо предходните три години. /2009г. – 48.30%, 2008г. – 64.19%, 2007г.– 57.14%, 2006г. – 55.14%/.

НОХД, свършени до 3 месеца от образуването им и НОХД, свършени с присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ брой свършени НОХД	НОХД свършени с присъда	% от общ брой свършени НОХД
2006	214	118	55.14	118	55.14
2007	140	88	62.86	80	57.14
2008	148	97	65.54	95	64.19
2009	147	112	76.19	71	48.30

По отношение на броя **НОХД, свършени със съдебен акт по същество** през разглеждания четиригодишен период, данните в следващата таблица показват ръст за 2009г. спрямо 2006г. и 2007г. и спад спрямо 2008г. За 2006г., 2007г. и 2009г. стойностите са почти еднакви, /2009г. – 81.63%, 2007г. – 80.71% и 2006г. – 80.84%/ с тенденция за увеличение през последната година. Намалението спрямо 2008г. е обаче с близо 7%.. След намаляване на броя на делата, прекратени и върнати за доразследване в ОП Стара Загора за 2008г. и 2007г., през 2009г. тенденцията е към ръст /2009г. – 27

бр., 2008 г. – 16 бр., 2007 г. – 23 бр., 2006 г. – 31 бр./ . Същевременно трябва да се изтъкне, че някои от тях се връщат два, три и повече пъти. Необходимо е да се установят, анализират и сведат до минимум факторите, обуславящи тази неблагоприятна тенденция, като по-често се провеждат съвместни работни срещи на съдиите от наказателно отделение с прокурорите при ОП Стара Загора и се обсъждат причините и основанията за прекратяване на делата от съда и връщането им на органите на досъдебното производство за доразследване.

НОХД, свършени със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени НОХД	НОХД свършени със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/	% от общ брой свършени НОХД
2006	214	173	80.84
2007	140	113	80.71
2008	148	131	88.51
2009	147	120	81.63

Основните причини, довели до връщане на дела от съда на прокурора са в две основни категории – пропуски, допуснати при изготвяне на обвинителния акт и пропуски в хода на досъдебното производство. Сред най – често срещаните основания за връщане на делата са следните: непосочване в заключителната част на обвинителните актове на точната правна квалификация на престъплението; неизлагане на всички конкретни факти и обстоятелства в обстоятелствената част на обвинителните актове, въз основа на които е направен извода, че деянието осъществява точния посочен престъпен състав; липса в обстоятелствената част на обвинителния акт на конкретно и точно описание на механизма на престъплението, т.е. на фактите които обуславят съставомерността на деянието и участието на обвиняемия при осъществяването му; на факти относно квалифициращите елементи на престъплението и конкретизиране на отделните деяния при продължавано престъпление; на точното време на извършване на престъпното деяние; непълно конкретизиране на действията, които обективират изпълнителното деяние и неустановяване на собственика на вещта, а не само на владелеца ѝ; не посочване на всички обстоятелства, индивидуализиращи деянието и квалифициращи го като престъпление; допускане на съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебното производство, довели до ограничаване на правата на пострадалото физическо или юридическо лице; не предявяване на материалите на пострадалото лице; неназначаване на особен представител на пострадалото лице при явна негова недееспособност; допускане на съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебното производство, довели до

ограничване на правата на обвиняемото лице – разминаване на повдигнатото обвинение в досъдебното производство и това по обвинителния акт; не конкретизиране на виновното поведение по смисъла на ЗДвП на обвиняемото лице; не прецизиране на точното обвинение откъм формата на съучастие на лицата извършили престъплението и т.н;

От изложените по-горе данни следва изводът, че качеството на правораздаването в ОС Стара Загора се е подобрило по отношение на бързина на съдопроизводството /повече дела, свършени в тримесечен срок/, но не и по отношение на ефективност /по – малко постановени съдебни актове по същество/.

Малък е броят на постановените оправдателни присъди: 2006г. – 5 бр., 2007г. – 2 бр., 2008г. – 2 бр. и 2009г. – 1 бр., т.е. 2.34 % от общия брой свършени НОХД през 2006г., 1.43% – през 2007г. и 1.35 % през 2008г. и 0.68% през 2009г. Като средни стойности: от общо свършените през четирите години 649 бр. НОХД, 10 са приключили с оправдателна присъда или 1.54%. Всички са обжалвани: 6 са потвърдени, 2 – отменени и за две – няма резултат. Две от делата приключили с оправдателна /и потвърдена/ присъда са за престъпление по чл.123 НК и причината за тези резултати е недоказаност на причинно–следствена връзка между неизпълнение от подсъдимият на нормативни задължения и настъпилите вредоносни последици. При едно наказателно производство /също потвърдено/ се касае за обвинение за престъпление по чл.149 НК и съдът е приел, че от обективна страна не е осъществено изпълнителното деяние на престъпния състав. При едно наказателно производство обвинението е за престъпления по чл. 282 НК /престъпление по служба/ и по чл.219 НК /безстопанственост/, за които съдът е приел липса на обективните признаци /длъжностно лице по смисъла на чл. 282 НК/ и субективни признаци /пряк умисъл и специална цел/, както и липса на значителни вреди по отношение на резултатното престъпление по чл.219 НК. През 2009г. постановената оправдателна присъда е по дело от особен обществен интерес по чл.354а, ал.2, чл.242,ал.2НК. При съвкупната преценка на целия събран по делото доказателствен материал, съдебният състав е намерил, че не е доказано по несъмнен начин участието на подсъдимото лице в извършване на престъпното деяние, че би могло да се направи предположение за това, но това предположение не е достатъчно, за да бъде ангажирана наказателна отговорност

Причините за постановяване на оправдателни присъди могат да се обобщят: Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен

акт, липса на доказателства, обосноваващи осъдителен съдебен акт по несъмнен начин.

НОХД, свършили с оправдателна присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Постановена оправдателна присъда /бр./	Текст от НК	Резултат от обжалването	% от общ брой свършени НОХД
2006	214	5	Чл.343 Чл.282, ал.2 Чл.123 Чл.115 Чл.354А	Отменена Потвърдена Потвърдена Отменена Потвърдена	2.34
2007	140	2	Чл.123 Чл.149, ал.5	Потвърдена Потвърдена	1.43
2008	148	2	Чл.283а Чл.115	Потвърдена Няма резултат	1.35
2009	147	1	Чл.354а, ал.2, чл.242, ал.2	Няма резултат	0.68
Общо:	649	10			1.54

От **съдените 153** лица през 2009г. са **осъдени 152** (от които 2 непълнолетни), оправдано е едно лице, което представлява 0.65% от съдените. Най-масовото наказание е “лишаване от свобода до три години” –111 лица, от които 73 условно, след това “над три до десет години лишаване от свобода” – 19 лица, “над десет до тридесет години лишаване от свобода ” – 5 лица, доживотен затвор – 1 лице, други наказания – 16 лица.

За последните четири години данните са следните:

Год.	Съдени	Осъдени	До 3 години		Над 3 до 10	Над 10 до 30	Доживот. Затвор	Без замяна	Други
			Общо	В т.ч .усл.					
2006	220	213	160	121	25	4	1	1	22
2007	126	124	100	76	11	4	-	-	9
2008	156	154	113	80	19	7	1	-	14
2009	153	152	111	73	19	5	1	-	16

В сравнение с 2008г. е налице тенденция към леко намаление на условните присъди, броя на “по-тежките присъди” е запазил нивото на 2008г.

Най – тежките присъди са по дела за престъпления, извършени “против личността” – 3 бр. за престъпление по чл.115 от НК /вкл. чл.116 НК/; “против собствеността” – 2 бр. за престъпления по чл. 199 НК и “общоопасни престъпления” – 1 бр. по чл. 330 НК. Наказанието доживотен затвор е за престъпление по чл.116, ал.1, т.6 НК. Както вече споменахме не само делата завършили с тежки осъдителни присъди представляват голям интерес. И не във всички случаи критерий за “тежест” на наказателните дела са последиците от престъпното деяние или предвиденото в съответната специална норма на НК размер на наказание. Икономическите престъпления /а напоследък и транспортните/ почти във всички случаи са с фактическа и правна сложност. Законодателството във финансовата и данъчна системи е изключително динамично и при липса и на квалифицирани вещи лица разследването не винаги е качествено, което води до затруднения за съда и страните в съдебното производство.

Свършените през 2009г. 134 бр. ВНОХД са с 8.84% по – малко от свършените през 2008г. /147 бр./ и с 21.18% по – малко от свършените през 2007г. /170 бр./ и 2006 г. /170 бр./ . По отношение свършените частни наказателни дела въззивна инстанция, стойностите за четирите години са съизмерими /2009г. – 149 бр., 2008 г. – 146 бр., 2007 г. – 157 бр., 2006 г. – 146 бр./

По отношение качеството на правораздаването.

През 2009г. са обжалвани 35 бр. НОХД или 23.81% от общия бр. свършени дела. Потвърдени са 11 присъди, изменени – 16 и отменени – 10 /в т.ч. 1 бр. поради обективни причини/ присъди. При ЧНД са обжалвани 43 бр. дела /6.95%/, потвърдени са 32 бр., изменени 1 бр. и отменени 9 бр. При делата като въззивна инстанция са обжалвани 7 бр. /2.47%/, потвърден са 2 и отменени 4 съдебни акта /в т.ч. 1 бр. поради обективни причини/. Показателен е фактът, че голяма част от “изменените присъди” са с промяна в гражданската част /размера на присъденото обезщетение/ с мотив от въззивната инстанция неспазване “принципа на справедливост”. Донякъде противоречивата съдебна практика е една от основните причини за промяна в размера на присъденото обезщетение.

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ брой свършени дела	Потв. съдебно решение	Изм. съдебнорешение	В т.ч. поради невин. повед. на съда	Отм. съдебнорешение	В т.ч. поради невин. повед. на съда
НОХД	147	35	23.81	11	16	-	10	1

ЧНД	619	43	6.95	32	1	-	9	-
Нак .д. II инст	283	7	2.47	2	-	-	4	1
Всичко	1049	85	8.10	45	17	-	23	2

През 2009г. са свършени 134 бр. ВНОХД и ВНЧХД, обжалвани са 6 бр. /4.48%/. Два съдебни акта са потвърдени и 4 – отменени /в т.ч. 1 бр. поради обективни причини/

Наказателни дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ брой свършени дела	Потв. съдебно решение	Изм. съдебнорешение	В т.ч. поради обект. прич.	Отм. съдебнорешение	В т.ч. поради обект. прич.
ВНОХД ВНЧХД	134	6	4.48%	2	-	-	4	1

Разглеждайки дейността на съда като цяло, могат да се направят следните обобщени изводи:

1. Увеличен е през 2009г. броят на делата, свършени до 3 месеца от образуването им спрямо предходната 2008г. /2009г. – 84%, 2008г. – 77%/. За високия процент през 2009г. влияние оказва и фактът, че с влизането в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа, времетраенето на съдебното производство при първоинстанционните граждански и търговски дела тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото до датата на постановяване на съдебния акт.

2. Увеличен е през 2009 г. броят на делата, свършени със съдебен акт по същество спрямо предходната 2008г. /2009г. – 83%, 2008г. – 76%/

3. Увеличен е броят на останалите несвършени дела в края на отчетния период: 2009г. – 536 бр., 2008 г. – 429 бр., 2007 г. – 438 бр., 2006 г. – 527 бр. Увеличението е с 25% спрямо 2008г., с 22% спрямо 2007г. и с 2% спрямо 2006г. За високия брой несвършени дела в края на 2009г. влияние оказва и фактът, че с влизане в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа “действителното” времетраене на съдебното производство /от образуване на делото/ значително се увеличи.

4. Увеличение спрямо 2008г./с 26%/ и намаление спрямо 2007г. /с 11%/ и 2006г./с 21%/ се наблюдава в броя обжалвани дела /2009г. – 498 бр., 2008г. – 394 бр., 2007г. – 557 бр., 2006г. – 633 бр. Обжалваните дела по видове в ОС Стара Загора през разглеждания четиригодишен период изглеждат така:

Обжалвани дела по видове в ОС- Стара Загора

Год.	Обжалвани граждански дела	Обжалвани търговски дела	Обжалвани наказателни дела	Обжалвани фирмени дела	Обжалвани администр. дела	Общ брой обжалвани дела
2006	239	159	110	7	118	633
2007	249	107	87	4	110	557
2008	192	107	82	9	4	394
2009	259	153	85	-	1	498

5. Белег за **високо качество** на работата на съдиите от окръжния съд е, че през 2009г. са върнати от горната инстанция с **отменени решения общо 89** /за 2008г. – 101бр./ броя дела от всички отделения на съда, в т.ч. 10 бр./за 2008г. – 12бр./ по обективни причини, по 8 търговски и 2 наказателни дела /за 2008г. – по 9 търговски и 3 граждански дела/. Отменените съдебни актове поради необективни причини – 79 бр. /за 2008г.–89 бр./ са 15.86% /за 2008г. – 16.45% / от общия брой върнати дела 498 бр. /за 2008г. – 541 бр./. Няма база за сравнение с предходните 2 години /за пръв път през 2008г. се въведе понятието “отменен съдебен акт по обективни причини”/. И все пак за сравнение през 2007г. отменените съдебни актове /91бр./ са 20.68% от общия брой върнати дела /440 бр./, а през 2006г. – 17.74% /отменени 99 бр., общ брой върнати – 558 бр./.

Качеството на обжалваните съдебните актове за последните четири години е онагледено в следните три таблици, като за 2006г. и 2007г. не е отчетен процентът на отменените съдебни актове поради необективни причини спрямо общия брой свършени през годината дела и спрямо общия брой върнати с резултат от по-горна инстанция през годината дела, тъй като показателят “отменен по обективни причини” не е следен. При търговските дела не са включени фирмените, поради настъпилите през 2008г. законодателни промени данните биха били несъвместими.

Процентът на отменени съдебни актове поради необективни причини спрямо общия брой свършени през годината дела при наказателни, граждански и търговски дела е много близък, като най-нисък е при наказателните /2.00%/, спрямо общия брой върнати с резултат от обжалване през годината дела, с най-нисък процент са търговските /13.77%/. С най – добър резултат на общ брой отменени, спрямо общ брой върнати с резултат от обжалване през годината дела е гражданско отделение – 14.23%. /общ брой върнати – 246 бр., общ бр. отменени – 35 бр./ Необходимо е да се отбележи, че преобладаващият брой от гражданските дела са въззивни и в много редки случаи делото при обжалване би се върнало като отменено по обективни причини.

При гражданските и търговски дела /разглеждани по отменения ГПК/ най – често срещана причина за отмяна на решенията от въззивната /касационната/ инстанция е неизясняването на спора от фактическа страна и несъбирането на необходимите за това доказателства. Обикновено в решенията на първата инстанция се посочват твърдени от страната факти, които са останали недоказани и във въззивната инстанция страната сочи доказателства за тези факти. След събирането им често се стига до правни изводи по спора, различни от тези на първоинстанционния съд и в тази връзка не може да се говори, че неизясняването на спора е поради недостатъчната подготовка по него на съдията-докладчик.

По– рядко решенията се отменят поради неправилно приложение на материалния закон.

Търговски дела

Год.	Общ брой свърш. Дела	Общ брой върнати дела	Потв. съд. Реш.	Изм. съд. Реш.	В т.ч. поради обект. причини	Отм. съд. реш	В т.ч. поради обект. причини	% отмен. необект. пр. към общ брой свършени	% отмен. необект. пр. към общ брой върнати
2006	548	116	82	1	-	33	-	-	-
2007	592	67	44	3	-	20	-	-	-
2008	579	108	70	16	8	22	9	2.25	12.04
2009	660	167	118	18	6	31	8	3.48	13.77

Граждански дела

Год.	Общ брой свърш. Дела	Общ брой върнати дела	Потв. съд. реш.	Изм. съд. Реш.	В т.ч. поради обект. причини	Отм. съд. реш	В т.ч. поради обект. причини	% отмен. необект. пр. към общ брой свършени	% отмен. необект. пр. към общ брой върнати
2006	999	199	155	7	-	37	-	-	-
2007	919	167	125	8	-	34	-	-	-
2008	1490	324	236	33	-	55	3	3.49	16.05
2009	844	246	191	20	-	35	-	4.15	14.23

Наказателни дела

Год.	Общ брой свърш. Дела	Общ брой върнати дела	Потв. съд. реш.	Изм. съд. Реш.	В т.ч. поради обект. причини	Отм. съд. реш	В т.ч. поради обект. причини	% отмен. необект. пр. към общ брой свършени	% отмен. необект. пр. към общ брой върнати
2006	1443	140	94	32	-	14	-	-	-

2007	1188	108	67	25	-	16	-	-	-
2008	889	85	50	17	-	18	-	2.02	21.18
2009	1049	85	45	17	-	23	2	2.00	24.71

6. С оглед изричните изисквания на ВСС, съгласно Протокол №1/11.01.201г. “да се даде конкретна оценка за индивидуалната работа на съдиите” ми се иска да направя един много кратък анализ в тази насока.

– по отношение на гражданските дела

През годината в гражданско отделение работиха седем съдии /два състава по въззивните дела и един – г-н Пламен Златев - по първоинстанционните/. Съдия Пламен Златев има свършени общо 165 бр. дела, от които 129 бр. /78.18%/ в тримесечен срок. Относително малък е броят на постановените съдебни актове по същество – 102 бр. /61.82%/. Показателите при въззивните дела са много близки при всички съдии, като с най – добри стойности са: бр. свършени дела – съдия Мариана Мавродиева /120 бр./, свършени до 3 месеца – съдия Маргарита Саранеделчева /84.68%/ и със съдебен акт по същество – съдия Иванела Караджова /92.44%/. С най – малко отменени съдебни актове /1 бр./ е съдия Иванела Караджова, а с най – малко висящи дела в края на отчетния период – съдия Даниела Телбизова /8 бр./

– по отношение на търговските дела

През годината в търговско отделение работиха четирима съдии. Докато броят на свършените дела е приблизително еднакъв, висящите дела варират в границите 34 бр. – 94 бр. В по – голям диапазон са и другите наблюдавани показатели. С най – добри резултати са: бр. свършени дела – съдия Димитър Христов /193 бр./, свършени до 3 месеца – съдия Стефан Саранеделчев /91.11%/ и със съдебен акт по същество – съдия Анна Трифонова /79.21%/. С най – малко отменени съдебни актове /3 бр. вкл. 1 бр. по обективни причини/ е съдия Стефан Саранеделчев, а с най – малко висящи дела в края на отчетния период също съдия Стефан Саранеделчев /34 бр./.

– по отношение на наказателните дела

През годината в наказателно отделение работиха девет съдии. Броят постъпили, респективно свършени дела е в по – широки граници, като тук влияние оказват ЧНД първа инстанция /бързите производства се гледат от дежурен съдия/. С най – добри показатели са: бр. свършени дела – съдия Красимира Дончева /154 бр./, свършени до 3 месеца – съдия Соня Каменова /96.64%/ и със съдебен акт по

същество–съдия Мариана Христатијева /97.78%/. С най – малко отменени съдебни актове / 1 бр. при това ЧНД/ е съдия Соня Каменова, а с най – малко висящи дела в края на отчетния период – съдия Спасена Драготинова /7 бр./.

7. Голяма част от направените по – горе в доклада изводи и констатации **бяха споделени и от Инспектората към ВСС на Р. България**. На основания чл.58 ЗСВ и Заповед №232/31.08.2009г. на Главния инспектор през периода 10.09.2009г. – 14.09.2009г. се извърши комплексна проверка, относно работата по граждански и търговски дела в ОС Стара Загора. Цел и обхват на проверката беше цялостен анализ и оценка на организацията на административната дейност, на организацията на образуването и движението на гражданските и търговски дела, както и приключването им в установените срокове, анализ на приключилите дела и констатиране на противоречива практика.

С изготвения акт от проверката бяха констатирани добри резултати относно организацията на работа и добро взаимодействие между отделните служби в ОС Стара Загора, разпределяне на делата при спазване на случайния принцип, уреден в чл.9 от ЗСВ, без обаче да е издадена Заповед, която да определя как се извършва разпределянето на делата по видове. Констатирано беше бързо образуване, насрочване и приключване на делата, случаите, в които има забавяне бяха изолирани, като причините за това бяха предимно от обективен характер, дължащи се на спецификата или предмета на делата. Установено беше още и своевременно администриране на постъпващите молби по висящи дела, спазване /в по- голямата част/ на законовите и инструктивни срокове при постановяване на съдебните актове, пълно и точно водене на книгите.

Констатирани бяха и инцидентни пропуски, изразяващи се в забавяне при постановяване на някои съдебни актове /съдия Танева и съдия Трифонова/, нееднакво прилагане разпоредбите на чл. 267 ГПК – постановените актове са различни по вид и форма, както и инцидентни пропуски при обезпечителните производства, като неследене редовно за изтичане на срока по чл. 390, ал.2, изр.2 ГПК, неизследване и недоказване обезпечителна нужда и макар и рядко– несъответствие между цената на бъдещия иск и допуснатите обезпечителни мерки.

Изготвените препоръки бяха изпълнени на проведеното на 11.12.2009г. общо събрание на съдиите към ОС Стара Загора и взетите решения, касаещи обезпечителното производство.

С писмо изх. № 3711/23.12.2009г. беше уведомен Инспектората към ВСС, относно предприетите в ОС Стара Загора мерки.

Резултатите от извършената проверка могат да се разгледат като една добра база за всеки един съдия и ОС Стара Загора като цяло, въз основа на която да продължи развитието, усъвършенстването и подобряване работата на съда.

III. СГРАДЕН ФОНД И ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Сгради, оборудване, проблеми

Извършените ремонти през 2009г. в сградата на Съдебната палата Стара Загора бяха чувствително намалени в сравнение с предшестващите такива. Това се дължеше главно на намалелите средства в бюджета на съда, касаещи текущи ремонти и обзавеждания. Тенденцията деловодствата на всички отделения на Окръжен съд да бъдат преместени в партерния етаж през изминалите и настоящата 2009г. беше завършена окончателно.

През месец февруари 2009г. бяха отпуснати 214 133 лв., от които 192 720 лв. предназначени за СМР след одобрението и включването в дейностите по проект "Красива България" за довършване на подмяната на дограмата с алуминиева и външно освежаване на фасадата на сградата на Съдебната палата Стара Загора. На 03.02.2009 г. бе подписан Меморандум за разбирателство м/у ОС Стара Загора и Министерство на труда и социалните грижи, към което са подчинени дейностите по Проект "Красива България". Бяха отпуснати 114 133 лв. от Министерство на правосъдието, за да се реализират през миналата година необходимите ремонтни работи по фасадата на сградата на Съдебната палата Стара Загора.

През лятото и есента на 2009г. с отпуснатите 114 133 лв. от Министерство на правосъдието, както и след одобрението и включването ни в дейностите по проект "Красива България" се решиха наболелите проблеми, касаещи довършване на подмяната на дограмата по всички фасади на сградата на Съдебната палата с нова алуминиева дограма със стъклопакет и подмяна на фасадното покритие с нова водоустойчива шпакловка, мазилка и фасадно боядисване, както и почистване на облицовката от гранит с пясъкоструйка. Това доведе до по-добри условия на труд, като се намалиха разходите за отопление през зимата в стаите и залите и се поднови състоянието на фасадата, която не бе ремонтирана повече от 50 години. С изразходваните 153 620 лв. се подмениха останалите 20 % от дограмите по всички външни фасади в помещенията на Окръжен съд и Районен съд. С извършването на гореописаните видове СМР бе реализиран успешно II-рия етап от ремонта на фасадите на Съдебната палата Стара Загора.

През 2009г. бе предвиден и частично извършен текущия ремонт с подмяна на осветителните тела, боядисаване на тавана и стените на съдийски кабинет № 3 на III-тия етаж. Предстои довършване на ремонта на съдийски кабинет № 18 на II-рия етаж състоящ се в ремонт на стените и пода през настоящата 2010 г. По този начин към настоящия момент са ремонтирани по линията на текущи ремонти всички зали и кабинети като са подменени поетапно вътрешната ел. инсталация в стаите и са поставени нови осветителни тела, като са изпълнени предписанията на РС "ПАБ" гр.Стара Загора за полагане на нови отговарящи на противопожарните и санитарно-хигиенни норми в Република България ел. кабели и осветителни тела. Извърши се и освежаване на таваните и стените в тези стаи. По този начин се създадоха много по-добри условия за работа на съдиите и служителите в ОС Стара Загора.

През 2009г. се завърши дооборудването на помещението за класифицирана информация на ОС Стара Загора на II-рия етаж в Съдебната палата. В това помещение е монтирана СОТ, доставени са 2 бр.нови метални каси, цялостно обзавеждане и монтиране на компютърна техника. През настоящата 2010г. помещението вече работи, като е сертифицирано и отговаря на всички нормативни изисквания.

През 2009г. бяха осигурени средства от Министерство на финансите за привеждане сигурността на съдебните сгради в съответствие с изискванията на Европейския съюз и изпълнението на проект по програма ФАР BG2006 / 018-343.07.01 и подписването на договори с "Телетек" ООД гр. София с предмет "Доставка и инсталиране на информационни системи за осигуряване на ефективна сигурност на съдебните сгради на територията на Република България и обучение на персонала" и с консорциум "Контракс-Скортел" гр.София с предмет "доставка и инсталиране на хардуер и софтуер за внедряване на комуникационно оборудване за нуждите на съдебната система в Република България" и "Доставка на сървъри, работни станции и компютърна периферия за нуждите на съдебната система в Република България". В изпълнение на тези договори до края на 2009г. се монтираха в сградата на Съдебната палата Стара Загора следните технически средства:

- електронна рамка за проверка на гражданите, влизащи в сградата на Съдебна палата Стара Загора
- електронен скенер за проверка на багажа на гражданите, влизащи в сградата на Съдебна палата Стара Загора
- системите : СОТ, контрол на достъпа и видеонаблюдение съгласно изготвения и одобрен проект от Главна дирекция "Охрана" към Министерство на

правосъдието, като всички системи на обекта, интегрирани от платформата на InneRange са в експлоатация.

– стая “Сървър” в сутерена на Съдебната палата с монтирани в нея сървър и техника, обслужваща системите за сигурност в сградата

През месеците януари и февруари на 2009г. във връзка с усложняващата се обстановка по линия на международния тероризъм и с цел повишаване надеждността на Съдебната палата Стара Загора и недопускане внасянето на взривни материали и вещества и във връзка с всички предписани мероприятия от ГД “Охрана” към Министерството на правосъдието се подготвиха и предадоха в МП пълни количествено-стойностни сметки, касаещи ремонтни работи, свързани с монтираното външно и вътрешно видеонаблюдение в сградата на Съдебната палата Стара Загора, както и осигуряване на ограничителен пропускателен режим по етажите. Поради липса на достътно средства в Министерство на правосъдието тези предвидени СМР не бяха извършени през 2009г. Предстои тяхното извършване на по-късен етап.

В по-дългосрочен аспект предстои изграждане на служебен асансьор в северния английски двор.

Необходимо е да се предвиди и извършване на основен ремонт на покрива на сградата, както и подмяна на втория котел в котелното помещение в следващите три години.

2. Техническо оборудване – компютри, принтери, мрежи, програмни продукти, проблеми.

- **Окръжен съд, гр.Ст.Загора**

През 2009г. Окръжен съд-Стара Загора получи от Висш съдебен съвет: 12 настолни компютъра „Lenovo”, 4 многофункционални устройства HP LaserJet M1319F и 1 UPS, предоставени от Министерство на държавната администрация; 1 преносим компютър Dell и два лазерни принтера Lexmark E360dn. Със собствени средства се закупиха 2 принтера за отделно работно място и един външен твърд диск за архив на база-данни.

Във всички отделения на съда новопостъпилите дела се разпределят по докладчици с програмата за разпределение на дела, разработена от Администрацията на Висшия съдебен съвет. Със същото приложение се разпределят на случаен принцип и съдебните заседатели в съответствие с чл.72, ал.2 от Закона за съдебната власт.

Информационната система за управление на съдебните дела САС "Съдебно деловодство", разработена от "Информационно обслужване" АД-гр.Варна, се използва от месец октомври 2004г. в съда и обхваща напълно дейността на съдии, деловодители и секретари в Административно, Гражданско, Наказателно и Търговско отделения, регистратура и архив на съда. Присъединените постановени съдебни актове са със заличени данни в съответствие със Закона за защита на личните данни и Закона за класифицираната информация. С преминаване към новата версия на САС "Съдебно деловодство" през месец септември 2009г. актовете, подлежащи на публикуване в Интернет допълнително се отбелязват. Така подготвената база-данни е в готовност за изпращане и публикуване на Централния уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове.

В съда е създаден и работи механизъм за получаване в електронен вид на обвинителните актове и предложенията за споразумение от Окръжна прокуратура-Стара Загора и "прикачването" им в електронната папка на съответното дело през САС "Съдебно деловодство".

В Окръжен съд-Стара Загора се използва правно-информационната система Аписб- модули Апис-Право, Апис-Време, Апис-Практика и ЕвроПраво.

На Internet сайта на Окръжен съд-Стара Загора /<http://www.osstz.com/> е предоставена следната информация: график на насрочените дела за всяка следваща седмица, като делата със завишен обществен интерес се отбелязват с подходящ графичен елемент/цвет/; ежедневно, в съответствие с изискването за незабавно публикуване на съдебните актове след постановяването им, се актуализира и информацията за постановените съдебни актове в съда; месечна справка за влезлите в сила съдебни актове; информация за свободните работни места и конкурси в съда; отчетния доклад на Председателя на съда за изтеклата година; работно време и телефони за контакт на деловодствата; телефон за сигнали на граждани и др. полезна информация. Броят на посещенията на сайта постоянно расте, като най-голям дял за това има информацията за постановени съдебни актове и график на заседанията. Стремещът ни е изнесената информация да е винаги актуална.

Два от аспектите на сигурността/програмен и организационен/ на работа и защита на информацията в съда са осигурени чрез подновяване на абонамента през месец юни 2009г. на антивирусен софтуер NOD32 с лиценз за 65 работни места и актуализиране на "Правила за използване на програмни продукти и Интернет в Окръжен съд-Стара Загора".

По-голямата част от служителите в Окръжен съд-Стара Загора работят все още с CRT монитори. Подмяната им с LCD монитори би довело до пестене на работно място, несмуцаване от електромагнитни полета и не на последно място енергоспестяване.

Очертава се затруднение при използването на принтери, многофункционални устройства и копирна техника във връзка с изискването за намаляване на средствата за консумативи /основно тонер-касети/.

През месец септември 2009г. беше представен "Специализиран софтуер за мониторинг и контрол на дейността на вещите лица". Функционалността на този софтуер не включва модул със счетоводна насоченост /Протокол №2 от 12.01.2010г. на Комисия "Професионална квалификация, информационни технологии и статистика" на Висш съдебен съвет/. Остава необходимостта от програмен продукт, осчетоводяващ дейността на вещите лица.

IV. ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА РАБОТАТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В СЪДЕБНИЯ ОКРЪГ.

- През отчетната година в районните съдилища от региона са постъпили дела, както следва:

Вид дела	2006г.	2007г.	2008г.	2009
1.наказателни /общо/ в т.ч.:	5345	5342	5972	5323
НОХД	1542	1732	1709	1645
2.граждански /общо/	7615	9201	8202	10442
3.съдебно-изпълнителни	2351	1599	1617	1302
Общо: /т.1 + т.2/:	12960	14543	14174	15765

Данните се основават на статистическите отчети, изпращани от районните съдилища в региона в края на всяка година в МП и ВСС и дават основание за следните изводи:

а/ През 2006г. и 2007г. броят на постъпилите **наказателни дела** е постоянен. През 2008г. постъплението бележи значителен ръст: с 11.79% в сравнение с 2007 г и с 11.73% в сравнение с 2006г. През 2009г. постъплението е на нивото на 2006г. и 2007г. и с 10.87% по – малко в сравнение с 2008г.

2009 г. – 5323 бр. дела

2008 г. – 5972 бр. дела

2007 г. – 5342 бр. дела

2006 г. – 5345 бр. дела

б/ Постъпилите през 2009г. **НОХД** са по – малко в сравнение с 2008г. и 2007г. съответно с 3.74% и с 5.02% и повече в сравнение с 2006г. с 6.68%.

2009 г. – 1645 бр. дела

2008 г. – 1709 бр. дела

2007 г. – 1732 бр. дела

2006 г. – 1542 бр. дела

в/ Постъпилите през 2009г. **граждански дела** са с 27.31% повече от тези през 2008г., с 13.49% повече от 2007г. и с 37.12% повече от 2006г.

2009 г. – 10442 бр. дела

2008 г. – 8202 бр. дела

2007 г. – 9201 бр. дела

2006 г. – 7615 бр. дела

г/ Спад бележи постъплението на **изпълнителни дела**: спрямо 2008г. с 19.48%, спрямо 2007г. с 18.57% и спрямо 2006г. с 44.62%

2009 г. – 1302 бр. дела

2008 г. – 1617 бр. дела

2007 г. – 1599 бр. дела

2006 г. – 2351 бр. дела

Показателите “Действителна натовареност” и “Натовареност по щат” по отношение на постъпилите през 2009г. дела за районните съдилища изглеждат така:

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Постъпили дела”

Районен съд	Общ брой постъпили дела	Брой съдии по щат	Брой отработени човекомесеци	Действителна натовареност	Натовареност по щат
Ст.Загора	8753	19	228	38.39	38.39
Казанлък	4604	10	108	42.63	38.37
Чирпан	856	4	47	18.21	17.83
Раднево	901	4	48	18.77	18.77
Гълъбово	651	3	28	23.25	18.08
Окръг Ст.Загора	15765	40	459	34.35	32.84

С най – високи стойности и по двата показателя “действителна натовареност” и “натовареност по щат” са РС Стара Загора и РС Казанлък.

Показателите на РС Раднево, РС Чирпан и РС Гълъбово са близки и двойно по–ниски, в сравнение с РС Казанлък и РС Стара Загора

Постъпилите наказателни дела по съдилища се разпределят така:

Районен съд	2006г.		2007г.		2008г.		2009г.	
	Наказ. Общо	в т.ч. НОХД	Наказат. Общо	в т.ч. НОХД	Наказат. Общо	в т.ч. НОХД	Наказат. Общо	в т.ч. НОХД
Ст.Загора	2959	676	2773	714	2786	770	2795	717
Казанлък	1432	468	1504	538	1590	509	1488	481
Чирпан	467	217	469	204	409	187	369	195
Раднево	487	181	382	180	357	138	401	151
Гълъбово	-	-	214	96	830	105	270	101
Общо:	5345	1542	5342	1732	5972	1709	5323	1645

Увеличение на постъпилите **наказателни дела** през 2009г. спрямо предходната 2008г. се наблюдава при РС Стара Загора /с 0.3%/ и РС Раднево

/с 12.32%/, а увеличение на постъпилите НОХД – в РС Чирпан /с 4.28%/ и РС Раднево /с 9.42%/.

От постъпилите 1645 бр. **НОХД** в районните съдилища през 2009г. /2008г. – 1709 НОХД, 2007г. – 1732 НОХД, 2006 г. – 1542 НОХД/, са прекратени и върнати за доразследване 74 бр. /2008г. – 89 бр., 2007г. – 153 бр., 2006г. – 172 бр./. По районни съдилища данните са следните: СРС – 35 бр. дела /2008г. – 27 бр., 2007г. – 42 бр., 2006г. – 71 бр./, КРС – 21 бр. дела /2008г. – 31 бр., 2007г. – 72 бр., 2006г. – 86 бр./, РРС – 8 бр. дела /2008г. – 14 бр., 2007г. – 32 бр., 2006г. – 12 бр./ и ЧРС – 7 бр. дела /2008г. – 17 бр., 2007г. – 7 бр., 2006г. – 3 бр./, РС Гълъбово 3 бр. /за предходните години няма прекратени и върнати за доразследване дела/.

Най-често допусканите съществени процесуални нарушения от органите на досъдебното производство, които стават причини за прекратяване на съдебното производство и връщане делото на районните прокуратури могат да се сведат до следните :

1. Допуснато противоречие между диспозитив и обстоятелствена част на обвинителния акт, неконкретизация на факти относно квалификацията признак “опасен рецидив” в обстоятелствената част на обвинителния акт и посочване от дознателя в постановлението за привличане на обвиняем на противоречива /нарушение на чл. 246, ал. 2 и ал. НПК, чл. 55, ал. 1 НПК/ и взаимна изключваща се правна квалификация на деянието / опасния рецидив и повторността са в съотношение на алтернативност/.

2. В обстоятелствената част на обвинителния акт не се посочват конкретни факти и обстоятелства за изпълнителното деяние на престъплението, за периода от време на извършване на престъплението. Това от една страна води до непълнота на обстоятелствената част на обвинителния акт и опорочаването му като акт на наказателния процес, а от друга до ограничаване правото на защита на подсъдимия. При всички случаи обаче се касае за особено съществено отстранимо процесуално нарушение, което е абсолютно основание за отмяна на крайния съдебен акт от въззивната инстанция.

3. Несъответствие между диспозитив и обстоятелствена част на обвинителния акт относно периода от време когато е извършено престъплението. Обвинителният акт представлява едно цяло от обстоятелствена част и диспозитив и всяко едно противоречие води до опорочаването му и поставя подсъдимия в невъзможност да научи в какво се обвинява, което при всички случаи ограничава правото на защита.

4. В нарушение на чл. 221 НПК след привличане на обвиняемия в това качество не е дадена възможността незабавно да даде обяснения, а между двете отделни процесуални действия – привличане като обвиняем и разпит на обвиняем – са извършвани други процесуални действия.

5. Има случаи, когато не е осигурена и задължителна адвокатска защита на обвиняем, който е бил неграмотен – нарушение на чл. 94, ал. 1 т. 4 НПК.

С цел ограничаване броят на делата, по които се прекратява съдебното производство **през 2009 г. са предприети следните мерки:**

1. Провеждани са периодични срещи между председателя на РС град Стара Загора и Заместник председателя ръководещ наказателното отделение с районния прокурор, провеждани са срещи между Председателя на РС град Стара Загора и прокурори от РП град Стара Загора, срещи между съдиите от РС град Стара Загора и съдиите от ОС град Стара Загора /наказателно отделение/, на които са обсъждани противоречиви практики относно въпросите за допуснати процесуални нарушения и основанията за прекратяване на съдебното производство.

2. Периодично, на три месеца, се правят анализи на причините водещи до прекратяване на съдебното производство и същите се изпращат на РП град Стара Загора .

3. В случай на констатирана противоречива практика относно приложението на чл. 249 и чл. 288 НПК се провеждат общи събрания на съдиите от наказателното отделение и се анализира практиката на ВКС, ОС град Стара Загора с цел унифициране на ниво РС град Стара Загора.

Въпреки направените констатации, положителна е тенденцията през 2009г. за намаляване на прекратените от районните съдилища и върнати за доразследване дела на досъдебното производство /с 16.85% в сравнение с 2008г., с 51.63% в сравнение с 2007г. и с 56.97% спрямо 2006г.

Сред постъпилите НОХД преобладават тези за престъпления против собствеността – 613 бр. дела /2008г. – 726 бр. 2007г. – 938 бр., 2006г. – 745 бр./ или 37.26% от постъпилите НОХД, след това – по чл. 343 НК /т.нар. транспортни престъпления/ –577 бр. дела или 35.06% от постъпилите НОХД /2008г. – 576 бр., 2007г. – 318 бр., за 2006г. – 229 бр./.

Постъпилите граждански дела по съдилища се разпределят така:

Районен съд	Постъпили граждански дела			
	2006г.	2007г.	2008г.	2009г.
Стара Загора	4570	5203	4992	5958
Казанлък	2015	2376	2199	3116
Чирпан	405	553	431	487

Раднево	625	385	336	500
Гълъбово	-	684	244	381
Общо:	7615	9201	8202	10442

Постъплението на **граждански дела** през 2009г. е с 27.31% повече от това през 2008г., с 13.49% повече от 2007г. и с 37.12% повече от 2006г. Във всички районни съдилища се наблюдава **ръст в постъплението през 2009г.** в сравнение с предходната година: РС Стара Загора с 19.35%, РС Казанлък с 41.70%, РС Чирпан с 13%, РС Раднево с 48.81% и РС Гълъбово с 56.15%.

Най-голямо е постъплението на исковете по Семейния кодекс – общо 1071 бр. /2008г. – 1096 бр., 2007г. – 1243 бр., 2006г. – 1125 бр./, след което са облигационните искове – 650 бр. /2008г. – 591 бр., 2007г. – 921 бр., 2006г. – 301 бр./ и вещните искове – общо 180 бр. /2008г. – 151 бр., 2007г. – 349 бр., 2006г. – 283 бр./ и т.н. Вещните искове бележат ръст през 2009г. спрямо предходната година, но са много по – малко в сравнение с 2006г. и 2007г., за сметка на увеличено постъпление на дела по КТ /за 2009г. – 253 бр./

През 2009г. са постъпили следните брой дела **по чл.310 от ГПК/Бързо производство/:**

- 71 бр.дела в РС-Стара Загора ,
- 181 бр.дела в РС-Казанлък,
- 29 бр.дела в РС-Раднево,
- 19 бр.дела в РС-Чирпан,
- 21 бр.дела в РС Гълъбово

През отчетната година в районните съдилища от региона са свършени дела, както следва:

Вид дела	2006г.	2007г.	2008г.	2009г.
1.наказателни /общо/ в т.ч.:	5533	5601	5982	5313
НОХД	1623	1852	1744	1689

2. Граждански /общо/	7948	9481	8089	10473
3. Съдебно-изпълнителни	3133	3273	2700	2232
Общо: / т.1 и т.2/	13481	15082	14071	15786

Свършените през 2009г. наказателни дела като цяло **бележат спад** спрямо предходните три години /с 11.18% спрямо 2008г., с 5.14% спрямо 2007г. и 3.98% спрямо 2006г./ . Намаление 3.15% спрямо 2008г. и с 8.80% спрямо 2007г. и ръст с 4.07% спрямо 2006г. има при свършените през 2009г. НОХД.

През 2009г. при **свършените граждански дела** се **наблюдава ръст** с 29.47% спрямо 2008г. и с 10.46% спрямо 2007г. и с 31.77% спрямо 2006г.

При **съдебно-изпълнителните дела** е **налице спад** с 17.33% спрямо 2008г., с 31.81% спрямо 2007г. и с 28.76% спрямо 2006г.

Показателите “Действителна натовареност” и “Натовареност по щат” по отношение на свършените през 2009г. дела за районните съдилища изглеждат така:

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Свършени дела”

Районен съд	Общ брой свършени дела	Брой съдии по щат	Брой отработени човекомесеци	Действителна натовареност	Натовареност по щат
Ст.Загора	8570	19	228	37.59	37.59
Казанлък	4787	10	108	44.32	39.89
Чирпан	879	4	47	18.70	18.31
Раднево	912	4	48	19.00	19.00
Гълъбово	638	3	28	22.79	17.72
Окръг	15786	40	459	34.39	32.89
Ст.Загора					

С най – добри показатели по отношение на свършени дела “натовареност по щат” и “действителна натовареност” са РС Казанлък и РС Стара Загора /с малко по – ниски стойности/.

Показателите на РС Раднево, РС Чирпан и РС Гълъбово са близки и двойно по-ниски, в сравнение с РС Казанлък и РС Стара Загора

Свършени наказателни дела по съдилища

Районен съд	2006		2007		2008		2009	
	Нак. общо	В т.ч. НОХД	Нак. Общо	В т.ч. НОХД	Нак. общо	в т.ч. НОХД	Нак. общо	В т.ч. НОХД
Ст.Загора	3066	772	2897	758	2774	761	2731	734
Казанлък	1470	466	1604	578	1603	562	1534	503
Чирпан	482	219	480	220	421	188	379	199
Раднево	515	166	425	204	345	132	414	156
Гълъбово	-	-	195	92	839	101	255	97
Общо:	5533	1623	5601	1852	5982	1744	5313	1689

През 2009г. са приключени **1689 бр. НОХД** /2008г. – 1744 бр., 2007г.–1852 бр., 2006г.–1623 бр./.

По показателя свършени дела / НОХД/ съдилищата се подреждат както следва: СРС – 734 бр. /2008г. – 761 бр., 2007г. – 758 бр., 2006г. – 772 бр./, т.е. намаление с 3.55% спрямо 2008г., с 3.17% спрямо 2007г. и с 4.92% спрямо 2006г., КРС – 503 бр. /2008г. – 562 бр., 2007г. – 578 бр., 2006г. – 466 бр./, т.е. намаление спрямо 2008г. и 2007г. съответно с 10.50% и 12.98% и увеличение с 7.94% спрямо 2006г, ЧРС – 199бр. /2008г. – 188 бр., 2007г.–220 бр., 2006г. – 219 бр./, т.е. увеличение с 5.85% спрямо 2008г. и намаление спрямо 2007г. и 2006г. съответно с 9.55% и с 9.13%, РРС – 156 бр. /2008г. – 132 бр., 2007г.–204 бр., 2006г. – 166 бр./, т.е. увеличение с 18.18% спрямо 2008г. и намаление спрямо 2007г. и 2006г. съответно с 23.53% и с 6.02%, и ГРС – 97 бр. /2008г. –101 бр., 2007г. – 92 бр./, т.е. данни съизмерими за трите години.

Голяма част от делата са **свършени до 3 месеца** от образуването им /средно 85.97%/ , като особено добри са показателите на РС Гълъбово /94.85%/ и РС Стара Загора /88.42%/ . Много близки до тях са показателите на РС Чирпан и РС Раднево /съответно 87.94% и 87.82%/ . С малко по – ниски стойности е РС Казанлък /79.32%/

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	До 3 месеца от образуването им	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	734	649	88.42%
Казанлък	503	399	79.32%
Чирпан	199	175	87.94%
Раднево	156	137	87.82%
Гълъбово	97	92	94.85%
Общо:	1689	1452	85.97%

По отношение на свършените **НОХД с присъда** данните за районните съдилища в региона са следните: с най –добри показатели /процент на НОХД приключили с присъда спрямо общия брой свършени НОХД/ са: РС Раднево 58.33%/ и РС Казанлък /52.49%/ . С най – ниски стойности е РС Стара Загора /едва 31.06%/.

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Приключили с присъда	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	734	228	31.06%
Казанлък	503	264	52.49%
Чирпан	199	78	39.20%
Раднево	156	91	58.33%
Гълъбово	97	48	49.48%
Общо:	1689	709	41.98%

По отношение на свършените НОХД със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/ данните са много близки. Във всички районни съдилища броят на прекратените НОХД през 2009г. е много малък, респективно процентът на свършените по същество дела висок.

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	734	700	95.37%
Казанлък	503	476	94.63%
Чирпан	199	191	95.98%
Раднево	156	146	93.59%
Гълъбово	97	92	94.85%
Общо:	1689	1605	95.03%

По НОХД са съдени общо **2026 лица** /2008г. – 2127 лица, 2007г. – 2320 лица, 2006г. – 2265 лица/, а са осъдени – 1989 лица /2008г. – 2105 лица, 2007г.–2286 лица, 2006г.–2242 лица/, в т.ч. непълнолетни – 142 /2008г. – 211, 2007г. – 247, 2006г. – 200/. Най-често наложеното наказание е лишаване от свобода до 3 години – 1151 лица /2008г. – 1351, 2007 г. – 1352, 1330 за 2006г./.. Следва да се посочи, че районните съдилища от региона са наложили през 2009г. наказание “над 3г. до 15г. лишаване от свобода” на 16 лица /2008г. – 25 лица, 2007г.– 34 лица, за 2006г. – 73 лица/. Тенденцията е за рязко намаляване на по- тежките присъди.

За последните четири години данните са следните:

Год.	Съдени	Осъдени		До 3г.	Над 3 до 15г.
		Всичко	В т.ч . непълнолетни		
2006	2265	2242	200	1330	73
2007	2320	2286	247	1352	34
2008	2127	2105	211	1351	25
2009	2026	1989	142	1151	16

По отношение на **свършените граждански дела** се наблюдава тенденция за увеличение през 2009г. като цяло. Ръст бележат свършените граждански дела във всички районни съдилища в региона.

Свършените граждански дела по съдилища изглеждат така:

Районен съд	Свършени граждански дела

	2006г.	2007г.	2008г.	2009г.
Ст. Загора	4751	5603	4801	5839
Казанлък	2105	2263	2250	3253
Чирпан	438	527	475	500
Раднево	654	421	330	498
Гълъбово	-	667	233	383
Общо:	7948	9481	8089	10473

Данните сочат, че при РС Стара Загора е налице увеличение на свършените граждански дела с 21.62% спрямо 2008г., с 4.21% спрямо 2007г. и с 22.90% спрямо 2006г., за РС Казанлък – увеличението спрямо 2008г., 2007г. и 2006г. е съответно с 44.58%, 43.75% и 54.54% , за РС Чирпан – увеличение с 5.26 % спрямо 2008г., с 14.16% спрямо 2006г. и намаление с 5.12% спрямо 2007г., за РС Раднево – увеличение спрямо 2008г. и 2007г. съответно с 50.91% и 18.29% и намаление спрямо 2006г. с 23.85% , при РС Гълъбово имаме увеличение с 64.38% спрямо 2008г. и намаление с 42.58% спрямо 2007г. Най – осезателен е ръстът в сравнение с предходните три години при РС Казанлък

Голяма част от делата са **свършени до 3 месеца** от образуването им, като особено добри са показателите на РС Гълъбово /95.30%/ и РС Раднево /91.77%/ . С най – ниски стойности е РС Чирпан /80.40%/.

Районен съд	Общ брой свършени граждански дела	До 3 месеца от образуването им	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	5839	5091	87.19 %
Казанлък	3253	2919	89.73%
Чирпан	500	402	80.40%
Раднево	498	457	91.77%
Гълъбово	383	365	95.30%

Общо:	10473	9234	88.17%
--------------	--------------	-------------	---------------

По отношение на свършените граждански дела **със съдебен акт** по същество данните за районните съдилища в региона изводът, който се налага е, че всички съдилища са с отлични показатели, като най-високи са стойностите при РС Стара Загора /90.56%/ и РС Казанлък /90.22%/

Районен съд	Общ брой свършени граждански дела	Със съдебен акт по същество	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	5839	5288	90.56
Казанлък	3253	2935	90.22
Чирпан	500	434	86.80
Раднево	498	434	87.15
Гълъбово	383	326	85.12
Общо:	10473	9417	89.92%

Съвременното ни общество стана особено чувствително към проблемите за домашното насилие, дискриминацията /във всички нейни форми/ и закрила на детето. Затова особен интерес сред гражданските дела представляват тези по Закона за защита срещу домашното насилие, Закона за защита срещу дискриминацията и Закона за закрила на детето. Свършилите дела по Закона за защита срещу домашното насилие през 2009г. са с 10.53% по – малко от тия през 2008г. и с 11.48% повече от 2007г. , по Закона за защита от дискриминация броят на свършените дела е малък: 2009г. – 3 бр., 2008г. – 5 бр. и 2007г. – 6 бр., а по Закона за закрила на детето е налице спад в сравнение с 2008г. и 2007 г. съответно с 32.02% и 11.90%

За 2009г. постъпилите и свършени дела по тези закони за районните съдилища в региона и общо изглеждат така:

Районен съд	Закон за защита срещу домашното насилие		Закон за защита срещу дискриминацията		Чл. 26 и чл. 30 от Закон за закрила на детето	
	Дела за Разглеждане	Свършени Дела	Дела за разглеждане	Свършени дела	Дела за разглеждане	Свършени Дела

Ст. Загора	58	49	5	3	118	109
Казанлък	14	11			100	89
Раднево	3	2			26	26
Чирпан	2	2			25	21
Гълъбово	4	4			14	14
Общо: 2009 г.	81	68	5	3	283	259
Общо: 2008 г.	82	76	6	5	449	381
Общо: 2007 г.	73	61	8	6	354	294

По отношение **качеството на правораздаването** в районните съдилища от региона, резултатите са следните:

- **по наказателни дела**

През 2009г. в Окръжен съд Стара Загора делата за разглеждане /т.е. останали несвършени дела в края на 2008г. и постъпили през 2009г./ са 329 бр. въззивни дела /2008г. – 326 бр., 2007г. – 366 бр., 2006г. – 360 бр.). От тях са приключени 283 бр. въззивни дела /в т.ч. 134 бр. ВНОХД и 149 бр. ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 77 бр. дела, изменени присъди – по 23 бр. дела, отменени присъди – по 20 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда – 8 бр. наказателни дела /в т.ч. 4 оправдателни или близо 3% от общия брой свършени ВНОХД и ВНЧХД/ и прекратени – 6 бр. дела.

За 2008г. са приключили 293 бр. въззивни дела /в т.ч. 147 бр. ВНОХД и ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 86 бр. дела, изменени присъди – по 23 бр. дела, отменени присъди – по 20 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда - 9 бр. наказателни дела /в т.ч. 2 оправдателни или 1.36% от общия брой ВНОХД и ВНЧХД/ и прекратени - 9 бр. дела.

За 2007г. са приключени 327 бр. въззивни дела и 138 бр. касационни дела. Потвърдени са присъдите по 107 бр. дела, изменени присъди – по 23 бр. дела, отменени присъди – по 22 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда - 5 бр. наказателни дела /няма произнесена оправдателна присъда/ и прекратени - 13 бр. дела.

За 2006г. са приключени 316 бр. въззивни дела и 267 бр. касационни дела. Потвърдени са присъдите по 105 бр. дела, изменени присъди – по 15 бр. дела, отменени присъди – по 33 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда - 3 бр. наказателни дела /няма произнесена оправдателна присъда/ и прекратени - 14 бр. дела.

Анализираните данни сочат, че броят на въззивните дела за разглеждане е относително постоянен през 2007г. и 2006г., с тенденция към намаление през 2009г. и 2008г. /2009г. – 329 бр., 2008 г. – 326 бр., 2007 г.–366 бр., 2006 г.–360 бр./ Намалял е броят на потвърдените първоинстнционни присъди /2009г. – 77 бр., 2008г. – 86 бр., 2007г.–107 бр., 2006г.–105 бр./ Процесът е закономерен, като се има предвид, че е намалял и общият брой свършени /дължи се на намалелия брой постъпили/ ВНОХД и ВНЧХД /2009г. – 134 бр., 2008 г. – 147 бр., 2007 г.–170 бр., 2006 г. също 170 бр./ Потвърдените присъди са 57.46% от общия брой свършени дела. По съдилища данните са следните: РС Стара Загора: 64.58%, РС Казанлък: 52.78%, РС Раднево: 60.00%, РС Чирпан: 46.67% и РС Гълъбово: 57.14%. Продължава тенденцията РС Стара Загора да е с най – висок процент на потвърдени присъди. Изменените присъди са 17.16% от общия брой свършени дела, а отменените изцяло – 20.90%. По съдилища данните са следните: РС Стара Загора: 18.75%, РС Казанлък: 27.78%, РС Раднево: 15.00%, РС Чирпан: 13.33% и РС Гълъбово: 21.43%.

С оглед резултатите от въззивното обжалване на **присъдите по наказателни дела, /ВНОХД и ВНЧХД/** районните съдилища се подреждат така:

Районен съд	Общ брой свърш. дела	Присъдапотвърд.	% от общ брой свърш. Дела	Присъда изменена	Присъдата отменена изцяло		Делото прекратено
					С връщане за ново разглеждане	С произнасяне на нова присъда	
Ст.Загора	48	31	64.58%	6	6	3	2
Казанлък	36	19	52.78%	6	7	3	1
Раднево	20	12	60.00%	3	3		2
Чирпан	15	7	46.67%	5	2		1
Гълъбово	14	8	57.14%	3	1	2	
Габрово	1		-		1		
Общо:	134	77	57.46%	23	20	8	6

Резултатите от въззивното обжалване на **присъдите по НОХД** са следните: Свършените през 2009г. 109 бр. ВНОХД представляват 81.34% от всички въззивни наказателни дела, с постановен в ОС Стара Загора съдебен акт, срещу обжалвана първоинстанционна присъда. 61 бр. /55.97%/ от общия брой свършени ВНОХД са потвърдени. С най – добри резултати са РС Раднево /75%/ и РС Стара Загора /61.54%/. Изменените присъди са 20 бр. /18.35%/, а отменените изцяло 23 бр. /21.10%/.

Районен съд	Общ брой свърш. дела	Присъда потвърд.	% от общ брой свърш. Дела	Присъда изменена	Присъдата отменена изцяло		Делото прекратено
					С връщане за ново разглеждане	С произнасяне на нова присъда	
Ст.Загора	39	24	61.54%	6	5	2	2
Казанлък	30	14	46.67%	5	7	3	1
Раднево	12	9	75.00%	2	-		1
Чирпан	13	6	46.15%	4	2		1
Гълъбово	14	8	57.14%	3	1	2	
Габрово	1		-		1		
Общо:	109	61	55.97%	20	16	7	5

Резултатите от въззивното обжалване на **присъдите по НЧХД** изглеждат така: През 2009г. са свършени 25 бр. ВНЧХД /18.66% от всички въззивни наказателни дела, с постановен в ОС Стара Загора съдебен акт, срещу обжалвана първоинстанционна присъда/. Тук процентът на потвърдените присъди /64%/ е значително по – висок. С най – добри показатели са РС Казанлък /83.33%/ и РС Стара Загора 77.78%/. Само 3 присъди /12%/ са изменени. Отменени изцяло са 5 присъди /20%/.

Районен съд	Общ брой свърш. дела	Присъда потвърд.	% от общ брой свърш. Дела	Присъда изменена	Присъдата отменена изцяло		Делото прекратено
					Свърщане за ново разглеждане	С произнасяне на нова присъда	
Ст.Загора	9	7	77.78%	-	1	1	-
Казанлък	6	5	83.33%	1	-	-	-
Раднево	8	3	37.50%	1	3		1
Чирпан	2	1	50.00%	1			
Гълъбово							
Общо:	25	16	64.00%	3	4	1	1

През 2009г. 8 бр. въззивни наказателни дела /в т.ч. 7 бр. ВНОХД и 1 бр. ВНЧХД/ са приключили с произнасяне на нова присъда. 4 бр. /50%/ от новите присъди са оправдателни /в т.ч. по 3 бр. ВНОХД и по 1 бр. ВНЧХД/.

Постановените оправдателните присъди по ВНОХД са 2.75% от общия брой свършени ВНОХД, при ВНЧХД – 4%.. Средно 3% от всички свършени ВНОХД и ВНЧХД са приключили с оправдателна присъда.

Причините за постановяване на оправдателни присъди от въззивният съд са същите както при първоинстанционния: Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, недостатъчни доказателства, които да обосновават по несъмнен и безспорен начин обвинението.

Вид дело	Общ брой свършени дела	С произн. на нова присъда	С произн. На нова осъдит. присъда	% от общ брой свършени	С произн. на нова оправд. присъда	% от общ брой свършени
ВНОХД	109	7	4	3.67%	3	2.75
ВНЧХД	25	1	-	-	1	4.00
Всичко:	134	8	4	3.00%	4	3.00%

През 2009г. в ОС Стара Загора са разгледани 149 бр. **частни жалби и протести**. От тях в 99 бр. /66.44%/ обжалваните съдебни актове са потвърдени, 32 бр. /21.48%/ са отменени, 11 бр. /7.38%/ са изменени и 7 бр. /4.70%/ - прекратени.

С оглед резултатите от въззивното обжалване на определенията и разпорежданията по наказателни дела, районните съдилища се подреждат така:

Районен съд	Общ брой свършени ч. ж.	Потвърдени	% от общ брой свършени ч. ж.	Отменени	Изменени	Прекратени
Ст. Загора	88	63	71.59%	17	5	3
Казанлък	33	18	54.55%	10	2	3
Раднево	18	12	66.67%	3	2	1
Чирпан	5	3	60.00%	1	1	
Гълъбово	5	3	60.00%	1	1	
Общо:	149	99	66.44%	32	11	7

С най – висок процент на потвърдени определения и разпореждания са РС Стара Загора /71.59%/ и РС Раднево /66.67%/

- **по граждански дела**

Като въззивна инстанция през 2009г. делата за разглеждане в Старозагорския окръжен съд са общо 1194 бр. /2008г. – 1754 бр., 2007г. – 1248 бр., 2006г. – 1227 бр./, в т.ч. вгрд – 762 бр. /2008г. – 1459 бр., 2007г. – 862 бр., 2006г. – 902 бр./, вчгрд – 431 бр./2008г. – 294 бр., 2007г. – 385 бр., 2006г. – 320 бр./ и една жалба за бавност /2008г. – 1 бр., 2007 г. – 1бр., 2006 г – 5 бр./.

От тях са **свършени** общо 1019 бр. или 85.34 % от делата за разглеждане /2008г. – 1617 бр. или 92.19%, 2007г. – 1075 бр. или 86.14 %, 2006г. – 1096 бр. или 89.32%,/, от които вгрд – 630 бр. /2008г. – 1336 бр., 2007г. – 722 бр., 2006г. – 782 бр./, вчгрд – 388 бр. /2008г. – 280 бр., 2007г. – 352 бр., 2006г. – 309 бр./ и 1 бр. жалба за бавност /2008г. – 1 бр. 2007г.–1бр., 2006г.–5 бр./ . Несвършените въззивни дела в края на отчетния период са общо 175 бр. /2008г. – 137 бр., 2007г.- 173 бр., 2006г. – 131 бр./, в т. ч. вгрд. –132 бр. и вчгрд – 43 бр.

Анализираните данни сочат, че броят на гражданските дела за разглеждане в Окръжен съд Стара Загора като въззивна инстанция през 2009г. намалява . Намалението спрямо 2008г., 2007г. и 2006г. е съответно с 31.93%, 4.33% и 2.69%, като най – осезателно е спрямо 2008г. Висок е % на свършените въззивни граждански дела спрямо общия брой дела за разглеждане: /2009г. – 85.34%, 2008г. – 92.19%, 2007г.- 86.14 %, 2006г. – 89.32%, /, като тенденцията за 2009 г. е към лек спад.

С оглед резултатите от въззивното обжалване на решенията по граждански дела, районните съдилища се подреждат така:

Районен съд	Общ брой свършени дела	Решен. оставено в сила	% от общ брой свърш.дела	Решен. измен.	Решен. отменено изцяло	Решен. обезсилено	Делото прекр.
Ст.Загора	327	194	59.33%	34	43	14	42
Казанлък	212	119	56.13%	27	34	6	26
Чирпан	31	19	61.29%	3	2	4	3
Раднево	48	25	52.08%	9	7	2	5
Гълъбово	12	5	41.67%	3	2	1	1
Общо:	630	362	57.46%	76	88	27	77

От свършените през 2009г. 630 бр. в.гр.д. при 362 бр. /57.46%/ решението е оставено в сила. По съдилища данните изглеждат така: РС Стара Загора – 59.33% , РС Казанлък – 56.13%, РС Чирпан – 61.29%, РС Раднево – 52.08%, РС Гълъбово – 41.67%. С най – добри показатели са РС Чирпан и РС Стара Загора. При 76 бр. дела решението е изменено /12.06%/, при 115 бр. дела решението е отменено изцяло или обезсилено / 18.25%/.

Иска ми се да наблегна на една благоприятна тенденция през 2009г. Постигнати са добри резултати по отношение на изцяло отменените и обезсилени дела във всички районни съдилища. Продължава установения в последните години нисък процент на тези дела при РС Стара Загора и РС Казанлък спрямо общия брой свършени дела: РС Стара Загора /2009г.– 17.43%, 2008г.–20.17%, 2007г.–17.96%, 2006г.– 22.25%/, РС Казанлък: /2009г.–18.87%, 2008г.–20.38%, 2007г.–17.67%, 2006г.–16.38%/ . Показателите при РС Раднево и РС Чирпан през 2009г. също са много добри: РС Раднево /2009г.–18.75%, 2008г.–32.61%, 2007г.–25.00%, 2006г.– 23.73%/, РС Чирпан /2009г.–19.35%, 2008г.–32.50%, 2007г.–26.67%, 2006г.–30.43%/ . Делата на РС Гълъбово проверени от въззивна инстанция през 2007г. са малко, за да може да се направи анализ, а през 2008г. 365 бр. дела са обезсилени, поради обективни причини /оттегляне на гражданския иск пред въззивната инстанция/. През 2009г. 25% от решенията на ГРС са отменени изцяло или обезсилени. Трябва да се наблегне на факта, че едва през 2008г. започна да се следи за изменени, изцяло отменени и обезсилени решения поради обективни причини.

През 2009г. в ОС Стара Загора са разгледани 389 бр. частни жалби, в които се включват и определения по движението на гражданските и търговските дела, а не само съдебни актове по същество. От тях 194 бр. /49.87%/ са потвърдени, По съдилища данните изглеждат така: СРС– 53.00%, КРС–49.49%, РРС–19.23%, ЧРС–53.33% и ГРС–53.33%. С най – добри показатели са ЧРС, ГРС и СРС. Изменените съд. актове са 20 бр. /5.14%/, прекратените–44 /11.31%/, а отменените – 131 /33.68%/ . По съдилища данните изглеждат така: СРС–32.05%, КРС–33.33%, РРС–53.85%, ЧРС–26.67% и ГРС–33.33%. С най – добри показатели отново са СРС и ЧРС.

С оглед резултатите от въззивното обжалване на определенията по гражданските дела, районните съдилища се подреждат така:

Районен съд	Общ брой свършени ч.ж.	Потвърдени	% от общ брой свършени ч.ж	Отменени	Изменени	Прекратени
Ст. Загора	234	124	53.00%	75	8	27
Казанлък	99	49	49.49%	33	7	10
Раднево	26	5	19.23%	14	4	3
Чирпан	15	8	53.33%	4	1	2
Гълъбово	15	8	53.33%	5	-	2
Общо:	389	194	49.87%	131	20	44

Голяма част от направените по – горе в доклада изводи и констатации по отношение работата на районните съдилища **бяха споделени и от Инспектората към ВСС на Р. България**. На основания чл.58 ЗСВ и Заповед на Главния инспектор през периода 08.07.2009 г. – 17.09.2009 г. се извърши комплексна проверка, относно работата по граждански и търговски дела в районните съдилища в Старозагорски съдебен район. Беше проверена организацията на работата в съответния съд и конкретно работата на съдиите по гражданските дела. **Със задоволство ще подчертая**, че във всички районни съдилища бяха отчетени добри резултати относно организацията на работата, както и добро взаимодействие между отделните състави. Бяха направени положителни констатации в посока на: разпределяне на делата при спазване на случайния принцип по чл.9 ЗСВ, голям процент дела приключващи в тримесечен срок, образуване на делата още в деня на постъпване на исковите молби и своевременна проверка за тяхната редовност, бързо образуване, насрочване и приключване на делата, своевременно администриране на постъпващите молби по висящи дела, спазване /до голяма степен/ на законовите и инструктивни срокове при постановяването на съдебните актове, пълно и точно водене на книгите. Констатирани бяха и известни пропуски и съответно дадени препоръки на Административните ръководители на районните съдилища. Изготвените препоръки на основание чл.58, ал.2 ЗСВ бяха изпълнени на проведените общи събрания на съдиите в районните съдилища.

Констатираните от Инспектората към ВСС **слабости в работата** на районните съдилища **и дадените**, в съответствие с това, **препоръки** изглеждат така:

- РС Стара Загора

Извършената проверка **констатира следните инцидентни пропуски:**

– При някои от съставите е налице забавяне при администрирането на постъпилите заявления с правно основание чл.410 или чл.417 ГПК.

– При някои от съставите не са извършвани надлежни бележки за издаването на изпълнителен лист върху представения документ, послужил като основание за издаване на заповед за изпълнение по чл.410 и чл.417 ГПК и върху издадената заповед, или извършените такива са непълни.

– По постъпилите молби с правно основание чл.12, ал.1 СК /отм./ и чл.73, ал.2 СК /отм./ не се образуват дела, а по постъпилите молби с правно основание чл.12, ал.1 СК /отм./ не се съставят протоколи за извършено изслушване.

На основание чл.58, ал.2 ЗСВ са дадени следните препоръки:

– Да бъде обсъдена, анализирана и обобщена практиката по: приложението на чл.131 и чл.140 ГПК; издаване на заповед за изпълнение на основание чл.410 и чл.417 ГПК, с цел недопускане на нарушения; издаване на разрешение на основание чл.12, ал.2 и чл.73, ал.2 /отм./ от СК, с цел недопускане на нарушения по прилагането на съответните разпоредби от новия СК.

– Административният ръководител да упражни правомощията си по чл. 80, ал.1, т.1 ЗСВ и да упражни контрол върху работата на състава, при който са констатирани съдебни актове, извън разумния тримесечен срок.

- РС Казанлък

Извършената проверка **констатира следните инцидентни пропуски:**

– По някои дела, след назначаване на особен представител, съдът е постановявал ново разглеждане по чл. 131 ГПК.

– Допуска се събиране на нови доказателства след първото открито съдебно заседание, без да се прилагат изискванията на чл.127, ал.2, чл.133 и чл.159, ал.1 ГПК.

– При допускане на писмен отговор в срока, определен в чл.131 ГПК е налице известно забавяне при някои от съдиите за постановяване на определение по чл.140 ГПК и насрочване на делата в открито съдебно заседание.

– Налице е немалък брой граждански дела , образувани по реда на ГПК /отм./ , чиято висящност продължава повече от две години

На основание чл.58, ал.2 ЗСВ са дадени следните препоръки:

– Да бъде обсъдена, анализирана и уеднаквена практиката по: приложението на чл.131 и чл.140 ГПК, като се има предвид, че актовете по чл. 131 и чл.140 ГПК, се постановяват от съдията – докладчик по делото; издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист, както и извършване на съответните отбелязвания, във вр. с производството по чл. 410 и чл.417 ГПК.

– Да се дисциплинира поведението на страните по висящи граждански дела, образувани по ГПК /отм./, с цел приключването им в разумни срокове.

– Административният ръководител да упражни правомощията си по чл. 80, ал.1, т.1 ЗСВ, като упражни контрол върху работата на съдиите, за които е

констатирано постановяване на съдебни актове, след 3 – месечен срок от датата на даване ход на делото по същество

- РС Раднево

Извършената проверка **констатира следните инцидентни пропуски:**

– По част от гражданските дела, образувани по реда на ГПК /в сила от 01.03.2008г./ не е правен доклад по реда на чл. 145, ал.3 ГПК, съдържащ реквизитите на чл.146 ГПК.

– Съдебни заседания са отлагани с резолюции на съдия – докладчик по делото, изписани върху списъците за призоваване, без да е налице уважителна причина или основание за това.

– Често съдебни заседания са отлагани за друга неопределена дата, с ново призоваване на страните, без да е налице процесуално основание за такова отлагане, респективно насрочване.

– По производствата по обезпечаване на бъдещ иск са допуснати повече от една обезпечителна мярка – например запор върху няколко банкови сметки и повече от един имоти, без допускането да е съпроводено с условия – след изчерпване на първата обезпечителна мярка и не е изследвана, респективно доказана обезпечителната нужда.

На основание чл.58, ал.2 ЗСВ **е дадена следната препоръка:**

– Административният ръководител да упражни правомощията си по чл. 80, ал.1, т.9 ЗСВ по свикване на общо събрание на съда, сведе до знанието на съдиите констатациите в акта, като се вземат необходимите мерки за преодоляване на пропуските.

- РС Чирпан

Извършената проверка **констатира следните пропуски:**

– Забавяне на разглеждането на делата по реда на чл.310, глава 25 “Бързо производство” от ГПК, поради въведеното изискване размяна на книжа, както и във връзка с приложението на чл.211, ал.2 ГПК.

– Разглеждането на граждански дела по реда на ГПК /отм./, продължило повече от три съдебни заседания, поради събиране на доказателства, без да е прилагана разпоредбата на чл.65, ал.1 ГПК /отм./

– Не са извършвани надлежни бележки за издаването на изпълнителен лист върху представения документ, послужил като основание за издаване заповед за изпълнение по чл.417 ГПК и върху издадената заповед.

– По постъпилите молби с правно основание чл.73, ал.2 СК не са образувани дела.

На основание чл.58, ал.2 ЗСВ е дадена следната препоръка :

– Административният ръководител да упражни правомощията си по чл. 80, ал.1, т.9 ЗСВ по свикване на общо събрание на съдиите за анализиране и обобщаване на практиката по издаване на заповед за изпълнение на основание чл.410 и чл.417 ГПК и по издаване на разрешение на основание чл.73, ал.2 СК, с цел недопускане на нарушения по тяхното прилагане

- РС Гълъбово

Извършената проверка **констатира следните пропуски:**

– Едномесечният срок за отговор на искова молба се дава повече от един път след администрирането на исквата молба по чл.129 и сл. ГПК и постановяване на разпореждане по чл.131 ГПК, когато ответник живее в чужбина, назначен му е особен представител по ГПК, но след първо заседание, самият ответник лично е направил възражение, че не знае за образуваното дело.

– В периода време, когато са работили трима съдии в съда, липсват протоколи за разпределението на делата, съобразно принципа за случайно разпределение, установен с разпоредбата на чл. 9 ЗСВ.

– Голям брой дела, по които е постановявано допълнително решение за поправка на очевидна фактическа грешка и за допълване диспозитива на решения.

– Допускано е обезпечение на бъдещ иск само на основание на подадена молба, без същата да е придружена с писмени доказателства.

– При образуването на обезпечителните производства не е преценяван и изследван родово компетентния съд, определен с разпоредбата на чл. 390 ГПК, не е изследвана обезпечителната нужда, а по обезпечителни производства за бъдещ иск са допуснати повече от една обезпечителна мярка.

– Не са постановявани разпореждания като отделни съдебни актове в производствата по чл.410 и по чл.417 ГПК.

На основание чл.58, ал.2 ЗСВ е дадена следната препоръка :

– Административният ръководител да упражни правомощията си по чл. 80, ал.1, т.9 ЗСВ по свикване на общо събрание на съдиите за анализирани и обобщаване на практиката по издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист, както и по извършване на съответните отбелязвания във вр. с производствата по чл.410 и чл.417 ГПК.

• **По изпълнителни дела**

Година	Съд	Несвършени дела в началото на отчетната година	Постъпили дела през годината	Свършени дела през годината	Останали несвършени дела в края на отчетната година
2006г.	СРС	6879	1241		6884
	КРС	6302	664	1236	5600
	РРС	1585	295	1366	1477
	ЧРС	1053	151	403	1076
				128	
ОБЩО:		15819	2351	3133	15037
2007г.	СРС	6884	709		6280
	КРС	5600	227	1313	4579
	РРС	1477	266	1248	1381
	ЧРС	1076	317		1057
	ГРС	--	80	362	66
				336	
				14	
ОБЩО:		15037	1599	3273	13363

2008г.	СРС	6280	721	1255	5746
	КРС	4579	361	940	4000
	РРС	1381	259		1390
	ЧРС	1057	216	250	1064
	ГРС	66	60	209	80
				46	
ОБЩО:		13363	1617	2700	12280
2009г.	СРС	5746	681	891	5536
	КРС	4000	297	1066	3231
	РРС	1390	194	147	1437
	ЧРС	1064	104	107	1061
	ГРС	80	26	21	85
ОБЩО:		12280	1302	2232	11350

Дейността на съдебно-изпълнителните служби е материализирана в горната таблица:

През 2009 г. събраните суми от изпълнители дела са следните:

За СРС – 1 501 043.00 лв.

За КРС – 413 924.00 лв.

За РРС – 174 152.00 лв.

За ЧРС – 134 840.00 лв.

За ГРС – 100 188.00 лв.

Общо. 2 324 147.00 лв.

През 2008 г. събраните суми от изпълнители дела са следните:

За СРС – 2 707 106.00 лв.

За КРС – 1 268 696.00 лв.

За РРС – 237 453.00 лв.

За ЧРС – 349 032.00 лв.

За ГРС – 67 240.00 лв.

Общо: 4 629 527.00 лв.

През 2007г. събраните суми от изпълнители дела са следните:

За СРС – 3 881 877.00 лв.

За КРС – 1 482 523.00 лв.

За РРС – 407 621.00 лв.

За ЧРС – 332 732.00 лв.

За ГРС – 52 571.00 лв.

Общо: 6 157 324.00 лв.

През 2006г. събраните суми от изпълнители дела са следните:

За СРС – 3 042 390.00 лв.

За КРС – 11 626 690.00 лв.

За РРС – 652 901.00 лв.

За ЧРС – 230 609.00 лв.

Общо: 15 552 590.00 лв.

Изводи:

1. **Постъпилите** изпълнителни дела през 2009г. – общо 1302 бр., са с по – малко в сравнение с 2008г. , 2007г. и 2006г. съответно с 19.48%, с 18.57% и с 44.62%.

2. **Свършените** изпълнителни дела през 2009г. – общо 2232 бр. са по – малко в сравнение с 2008г. , 2007г. и 2006г. съответно с 17.33%, с 31.81% и с 28.76%. Единствено РС Казанлък е свършил повече дела в сравнение с предходната година.

3. Намалява броят на останалите **несвършени дела** в края на отчетния период. – 11350 бр. /2008 г. – 12280 бр., 2007 г.- 13363 бр., 2006 г. – 15037 бр./, съответно с 7.57% ,15.06%. и 24.52%.

4. **Събраните суми** по изпълнителни дела като цяло бележат спад – 2 324 147.00 лв. /2008 г. – 4 629 527.00 лв., 2007 г. – 6 157 324.00 лв., 2006 г. – 15 552 590.00 лв./ . Единствено РС Гълъбово е събрал повече суми в сравнение с предходната година.

5. **Качеството на работата** на съдебно - изпълнителните служби е много добра, тъй като минимален брой от обжалваните действия на съдия-изпълнителя са уважени.

Съдебно-изпълнителното производство е с особена значимост и поради обстоятелството, че то се явява най-важната, съществена част, с която завършва съдебното производство. Тук интересът почти винаги е голям и всичко това създава голямо напрежение и често конфликтност във взаимоотношенията между съдия-изпълнителите със страните по изпълнителното дело.

Основните проблеми свързани със забавянето на движението на изпълнителните дела и през изминалата година не се различават съществено от проблемите, поставени през предходните години. Отново могат да се сведат до няколко: липса на достатъчно имущество на длъжниците, недостатъчно ефективни способности за изпълнение, формализъм при извършването на определени процесуални действия, затруднение при връчване на призовките за доброволно изпълнение и съответно съобщения за процесуални действия в това число и връчване на преписи от жалбите.

Безспорен е фактът, че при съществуващата смесена форма на съдебно изпълнение, се задълбочава конкуренцията между частните и държавни съдебни изпълнители, което неминуемо довежда до по – голяма бързина и ефективност при изпълнение на влезлите в законна сила съдебни актове. През 2010г. следва да се използва намаляващият брой на постъпление на делата с цел приключване на

незавършилите производства и намаляване броя на несвършените дела в края на отчетния период.

- **по работата на службите по вписванията**

През последната година в повечето районни съдилища се наблюдава тенденция за намаляване броя на вписаните актове. Така например през 2009г. в службата по вписванията към РС Стара Загора са разгледани и вписани общо 12956 акта /2008г.– 19678 акта, 2007г.–16574 акта, 2006г.–16404 акта/. В службата по вписванията при РС Казанлък през 2009г. са разгледани и вписани 6494 бр, през 2008г.– 9287 бр., през 2007г.–11051 бр., през 2006г. вписванията са 11153 бр. В РС Чирпан през 2009г. са разгледани и вписани 8063 бр, през 2008г.–5756 бр., 2007г.– 4082 бр., през 2006г.– 4808 бр., т.е. тук е налице обратната тенденция – към ръст.

Освен с пряката си дейност – вписване на подлежащи на вписване актове – съдиите по вписванията през годината бяха ангажирани и с изготвянето на множество справки за други държавни органи, банки, граждани, справки по граждански и наказателни дела.

Проблеми и препоръки :

С оглед равномерното натоварване на съдиите по вписванията и премахване на възможността от страна на нотариуси, адвокати и граждани за “избор” на съдия по вписванията в съответствие с чл. 9, ал. 1 ЗСВ по Заповед на председателя на РС град Стара Загора, считано от месец март 2009г. при съдиите по вписванията е въведено разпределение на дела и преписки електронно на “случаен принцип”.

Без да съществува техническа причина и през 2009г. съдиите по вписванията, магистратите и държавните съдебни изпълнители нямаха пряк достъп до съдържащата се информация, относно вписванията на сделките, заличавания, т.е. поставени са в невъзможност да ползват водените в електронен вид нотариални книги, което освен че затруднява и забавя работата им, може да доведе и до грешки при постановяване на различни актове особено от съдиите по вписванията .

В годишния доклад на Председателя на РС Стара Загора **е изложено мотивирано становище**, което заслужава внимание, чрез законодателна промяна съдиите по вписванията да преминат към “Агенцията по вписванията”, като трудовите им правоотношения биха могли да се уредят при условията на чл. 123 КТ-запазване трудовото правоотношение при промяна на работодателя. Чрез тази промяна ще бъде обединена цялата дейност по вписване на актовете, ще има по-добро взаимодействие между съдии по вписванията и служители по вписванията.

Би могло да се мисли и в насока ръководителят на съдиите по вписванията да бъде ръководител и на съответната териториална дирекция.

В заключение ще отбележа, че през отчетната година се наблюдава чувствителното подобрене в работата на съдиите по вписванията спрямо предходните периоди и за работата през годината следва да се даде добра оценка, но през следващата година би следвало да се работи в насока подобряване организацията на работата на всеки един съдия по вписванията, на съдиите по вписванията като цяло и с "Агенцията по вписванията".

- **по дейността на бюро "Съдимост"**

В бюро "Съдимост" към РС Стара Загора през 2009г. са издадени общо 17716 бр. броя свидетелства за съдимост /2008г.–18572 бр., 2007г.–29175 бр., 2006г.–28524 бр./, т.е. налице е спад. В РС Гълъбово са издадени 1390 бр. /2008г. – 1717 бр., 2007г.– 1415 бр./ свидетелства за съдимост и 434 бр. /2008г. – 433 бр., 2007г.–629 бр./ справки, получени са и са обработени 91 бр. /2008г. – 112 бр., 2007 г.– 95бр./ бюлетини за съдимост, т.е и тук е налице намаление в обема работа. В РС Чирпан за 2008 г. са издадени общо 5631 бр. /2008г.–3328 бр., 2007г.–3861 бр., 2006г.– 4233 бр. / справки за други съдилища, МВР и свидетелства за съдимост. Налице е значително увеличение на броя на издадените справки и свидетелства за съдимост спрямо предходните години на отчетния период. Очакванията в тази връзка са, че след изтичане срока на издадените разрешителни за носене на оръжие и необходимостта от подмяна на документите за самоличност на гражданите, броят на справките и свидетелствата за съдимост ще се увеличи.

V. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДЕЙНОСТТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА И ОКРЪЖЕН СЪД. ОРГАНИЗАЦИЯ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА МАГИСТРАТИ

Считам, че за подобряване организацията на правораздавателната дейност в районните съдилища от съдебния район, би трябвало определените отговорници от окръжния съд по-често да посещават районните съдилища и да им оказват методическа помощ.

Националният институт на правосъдието се утвърди като действаща институция и създаде възможност за текущо професионално обучение на всички магистрати в страната. Направи се опит за баланс върху началното обучение на съдиите от районните съдилища и текущото обучение на съдиите. С влизането на България в Европейския съюз, съдилищата следва да се съобразяват и с практиката на Европейския съд в Люксембург, в Страсбург. Практиката на тези

съдилища е изградена не само върху еврорективите, но и върху прецедентно право. Касае се за хиляди съдебни решения, които следва да се познават и прилагат. Похвална е проявената през 2009г. активност на съдиите от съдебния окръг в организирани от НИП и неправителствени организации обучителни семинари по Европейско право и съдебна практика на съда на европейските общности. В доклада на ВСС–“Оценка на съдебната реформа” като особено успешно е оценено извършеното транспониране на нормите на правото на ЕС в националното законодателство, включително и промените в Конституцията.

Изцяло споделям изложеното становище, че през 2010 г. съдебната реформа трябва да запази като своя приоритетна област прилагането на правото на ЕС. Необходими са конкретни мерки в тази област, които да гарантират:

– устойчива практика в оценката за съответствие на новото ни законодателство с правото на ЕС.

– Задълбочаване на усилията за постигане на ефективно прилагане на общностните норми

През отчетната година съдии от окръжния съд са участвали в обучителни семинари по 23 различни теми, свързани с: влезлия в сила от 01.03.2008г. нов ГПК /“Приложение на новия ГПК – фактически и правни проблеми”/, както и с много други актуални въпроси: “Актуални въпроси на вещното право”, “Съдебна делба”, “Професионална етика и антикорупция”, “Права на човека – гаранции за защита правото на собственост”, “Теоретични и практични аспекти при разследване на престъпления, извършени от организирана престъпна група”, “Правото на интелектуалната собственост в ЕС”, “Екстрадиция и европейска заповед за арест” “Гаранции за правото на личен и семеен живот”, “Съдебно сътрудничество по наказателни дела в ЕС. Европейска заповед за арест” и др.

Въпреки наличието на Национален институт на правосъдието, налага се необходимостта за уеднаквяването на противоречивата съдебна практика на зонално и регионално ниво. Председателите на окръжните и на апелативните съдилища, в изпълнение задълженията съгласно ЗСВ, следва да анализират и обобщават своята съдебна практика и практиката на районните и на окръжните съдилища. Необходимо е да се изготви програма, която да обхваща обсъждане на актуални изменения на законодателството, затруднения в правоприлагането на отделни текстове на законите, обобщаване на практиката по отделни правни институти и т.н. В тази връзка на местно ниво, председателите на районните съдилища от съдебния район следва до месец май 2010г. да посочат темите, които представляват интерес за районните съдии, а по въпроси породени от

противоречива съдебна практика на различни състави на въззивната инстанция да предизвикат свикване общо събрание на окръжния съд.

С оглед необходимостта от укрепване на професионалната квалификация на магистратите, **споделям становището, изложено в доклада на ВСС – “Оценка на съдебната реформа”, че е необходимо да се работи в следните насоки:**

–Нужно е да се развива капацитета на НИП не само като учебен, но и като изследователски център, като се повиши интеграцията му с правните факултети и сътрудничеството с ВСС.

–Професионалната квалификация на действащите магистрати трябва да се основава на обективни критерии за оценка на качеството на предоставяното обучение, което да се актуализира периодично – в тази връзка е необходимо акцентирание на обучения по Право на ЕС, както и върху обучението на съдебната администрация с цел подобряване качеството на работа с граждани.

VI. ОРГАНИЗАЦИОННИ И ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОБЛЕМИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РЕШЕНИЕ

ЗСВ И ПОДЗАКОНОВИ АКТОВЕ СВЪРЗАНИ С ПРИЛАГАНЕТО

През 2009г. с ДВ бр. 25/09г. и ДВ бр. 33/09г. бяха направени някои законодателни промени в основния устройствен закон на съдебната система – ЗСВ – относно дейността и организацията на ВСС, структурните промени и преминаването на следствието към прокуратурата, правомощията на инспектората, командироването на магистрати и незабавното публикуване на постановените актове на интернет страницата на съответния съд / чл. 64, ал. 1 ЗСВ /.

С решение на ВСС по протокол № 32/29.07.2009г. бе приет нов ПАРОВАС, който бе публикуван в ДВ бр. 66/18.08.2009г. Съществени изменения в начина на воденето на деловодните книги и организацията на работа, свързана с движението на делата не настъпиха.

С новият ПАРОВАС се въвеждат някои структурни промени по организацията на съдебната администрация. Регламентират се правомощията на служителя по сигурността на информация /чл. 9/ и съобразно изискванията на ЗЗКИ и ППЗКИ се регламентират подробно изискванията за регистратурата за класифицирана информация /чл. 24 – чл. 35/. С чл. 15, ал. 1 ПАРОВАС съдебната администрация е групирана на обща и специализирана.

С цел постигане на максимална обективност при атестирането на магистратите бе приета нова Наредба № 1/05.11.2009г. за показателите и реда за атестиране на съдия, прокурор, следовател, административен ръководител и заместник на административен ръководители. Новата наредба създава предпоставки за по-голяма справедливост и диферинцираност на резултатите от атестирането на всеки конкретен магистрат. Критериите за атестиране са групирани в общи /чл. 13/ и специфични /чл. 21/, като е регламентирано подробно какъв смисъл и съдържание се влага във всеки един критерий. Подробно е описан механизма на оценяване, за всеки един показател са посочени минимален и максимален брой точки и е регламентиран начина, по който се поставят съответния брой точки от минимума до максимума – чл. 81 и следващите. Законодателното решение в чл. 69 за начина на сформирание на помощни атестационни комисии – от магистрати от по – горестоящия съд на подлежащия на атестиране съдия – следва да бъде споделено из цяло.

Новата наредба определено е крачка напред в създаването на адекватен механизъм за задълбочена и обективна оценка за атестация, отчита не само количествените, но и качествени измерители при прилагането на законовите критерии за оценка на професионалната квалификация и пригодност на магистратите.

Нужно е да се създадат оптимални условия за приложението на Наредбата, за да се гарантира пълна откритост и прозрачност в процеса на оценяване, както и максимална обективност в процеса на атестиране и избягване на формализма и уравниловката. Следва да се разработи и приложи методика за оценка и анализ на натовареността и създаване на единни критерии за натовареност, които да въвеждат и качествени показатели в допълнение към статистическите данни.

Идеите за промени в законодателството са в следните насоки:

– Изборът на административен ръководител /без тези на ВКС, ВАС, ВКП/ да става по мотивирано предложение на по-горестоящия административен ръководител или съответен брой членове на ВСС, а за заместник на административен ръководител по предложение на съответния административен ръководител.

Касае се за административна, ръководна и мандатна длъжност, за която не е целесъобразно и не е в интерес на съдебната система да може да се кандидатира

и самопредлага всеки един магистрат от всеки един съдебен район. Административният ръководител следва да притежава редица качества, които да се преценят от по-горестоящият ръководител и от решаващият орган – ВСС. От друга страна всеки административен ръководител носи отговорност за по-долустоящия орган на съдебната власт /Примерно – Председателят на ОС носи отговорност и за дейността на районните съдилища/ и следва да му се даде възможност за подбор на екипа, с който ще работи през мандата и респективно ще носи отговорност.

Необходимо е да се създаде механизъм за повишаване ролята на административните ръководители: в процеса на изграждане на специализация в работата на съответните звена; в кариерното израстване на магистратите; в утвърждаването на екипния принцип на ръководство в звената на съдебната система.

– По отношение на повишаването в длъжност на магистрати /извън случаите, когато ще се избира административен ръководител или негов заместник/ следва да се даде тежест на предложението на съответния административен ръководител. В този ред на мисли, да се предвиди гласуване първо на предложението на административния ръководител /ако има такова/ и при мотивираното му отхвърляне, едва след това да се гласуват личните заявления на останалите кандидати за съответния орган на съдебната власт. При всички случаи обаче атестирането на кандидатите да остане задължително.

– Категоризиране на съдилищата според натовареността като трудовете възнаграждения се умножават по съответен коефициент, отговарящ на категорията. По този начин всички магистрати и съдебни служители ще получават възнаграждение, съответно на полагаемия труд. Намаляване щата на по-малко натоварените съдилища и прехвърлянето към по-натоварените съдилища. Тази промяна ще доведе и до ефекта на икономия на финансови средства – икономисват се средства за капиталови разходи, текуща издръжка, икономисват се и средства от ФРЗ.

VII. ПО ПРАВОПРИЛОЖЕНИЕТО НА НЯКОИ ТЕКСТОВЕ ОТ ВЛЕЗЛИТЕ В СИЛА ИЗМЕНЕНИЯ В МАТЕРИАЛНИТЕ И ПРОЦЕСУАЛНИТЕ ЗАКОНИ

Постигането на справедлив, бърз и ефективен процес е предпоставка за повишаване нивото на обществено доверие към съдебната власт.

Законодателните промени в НК, НПК и ГПК са положителни стъпки, въпреки че е различна степента на положителната оценка за ефекта от тяхното прилагане. По отношение на ГПК е рано да се направи такава оценка от мониторинга, а по

отношение на НПК се наблюдават изводи за неефективност на някои от процесуалните институти.

Еднозначно е разбирането, че идеята за справедлив, бърз и ефективен съдопроизводствен процес, ще бъде **водещ приоритет и през 2010г.** Върховенството на закона като иманентна цел на всяко правораздаване, се постига чрез редица законови и организационни мерки, които адекватно да отговарят на съвременните обществени отношения, на обществените нужди и очаквания. Това върховенство се постига и чрез устойчиво изграждане на система от компетентни, мотивирани и почтени кадри, които прилагат законовата рамка. **Затова е не само необходимо, но и задължително да се направи анализ и оценка** за въздействието на промените в процесуалните закони, с оглед тяхното правоприложение в практиката.

- **Наказателни дела /НК и НПК/**

През отчетната година се наблюдаваше сравнителна стабилност в двата основни нормативни акта – НК и НПК – отнасящи се до правораздаването по наказателните дела.

Основните задачи на наказателното правораздаване са за бърз и безпристрастен процес, осигуряващ разкриване на обективната истина и правилното приложение на материалния закон от една страна, а от друга гарантиране правата на участниците в наказателното производство. Очакванията да се постигне необходимата бързина в съдопроизводството, като максимално се скъси периода от извършване на престъплението до налагане на наказанието до голяма степен се оправдаха през изминалата 2009г.

Една част от промените беше наложена от структурните промени, свързани с преминаването на следствените органи към Прокуратурата на Р. България, с приетия нов Закон за изпълнение на наказанията и задържането под стража, а друга част целяха завишаване на санкциите за определени престъпления.

С ДВ бр. 27/09г. бяха синхронизирани нормите на чл. 301 т. 6 и чл. 306 т. 2 от НПК, съответно на чл. 41, ал. 6 НК със Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, като се вмени в правомощията на съда да определя освен първоначалния режим и типа затворническо заведение при налагане на ефективно наказание лишаване от свобода.

Със същият брой на ДВ бе създаден и чл. 369а от НПК, с който се изключва провеждането на съкратено съдебно следствие при определени престъпления – когато е причинена смърт, тежка телесна повреда и ако деецът е бил в пияно

състояние. Очевидно законодателят отчита високата степен на обществена опасност на тези престъпления и цели завишаването на наказателната репресия.

По–съществени законодателни промени бяха направени в материалния закон – НК.

С ДВ бр. 27/09г. бяха изменени квалифициращите признаци на някои от съставите на престъпления от особена част на НК като например чл. 131 т. 2 НК, чл. 131, ал. 2 НК /предвид завишената обществена опасност /, а така също и значително бяха завишени санкциите за престъпления с висока степен на обществена опасност и отличаващи се с широко разпространение в като например: отвлечане /чл. 142 НК/, престъпления против паричната и кредитната система и др.

Тежестта на предвидените санкции обаче не са достатъчна предпоставка за намаляване на престъпността. За да има ефект законодателната идея за превенцията на престъпността е необходима още висока разкриваемост на извършените престъпления, бърз и ефективен съдебен процес, наказуемост и неотвратимост на наказанията.

През годината отново бе променяна разпоредбата на чл. 78 А от НК като законодателят продължи с казуистичния подход в чл. 78 А, ал. 6 НК за изброяване на случаите, когато не се прилагат правилата за освобождаване от наказателна отговорност и налагане на административно наказание. Поредното изключение е, когато престъплението е извършено спрямо орган на власт, при или по повод изпълнение на службата.

С въвеждането преди пет години на едно ново по вид наказание за българското наказателно право “пробация” възникнаха редица затруднения при тълкуването, прилагането, изпълнението на този правен институт.

Това налагаше през годините да се правят множество законодателни промени. И 2009 година не направи изключение. С изменението на чл. 42 Б, ал. 1 НК с ДВ бр. 27 /09г. вместо да се отстранят някои неясноти се стигна до нов абсурд – една от мерките “Задължителна регистрация по настоящ адрес” според законодателното решение представлява явяване на осъдения пред пробационен служител на определен период от време, а за другата мярка “периодични срещи с пробационен служител” не се предвижда период от време. Очевидно е смесването на двете пробационни мерки и влагането на неправилен и нелогичен смисъл и съдържание в тях.

В тази връзка може да се каже, че законодателното решение от 2002г. за въвеждане на нов вид наказание “пробация” /чл. 37 т. 2 от НК/ не е особено прецизно и доведе до редица трудности при изпълнение на съдебните актове, с които се налага този вид наказание.

Проблемът идва първо от подхода на законодателя. От една страна пробацията е посочена като вид наказание /чл. 37, ал. 1 т. 2 НК/, а от друга страна като “съвкупност от мерки за контрол и въздействие” /чл. 42 А от НК/, т.е. неоправдано се поставя знак за равенство между наказание и съвкупност от мерки. Така при налагането на наказанието пробация съдът определя и съответните пробационни мерки, което в последствие води до редица проблеми, свързани с изпълнението на наказанието /особено в случаите, когато по време на изтърпяване на наказание пробация по отношение на осъдения се вземе МН “Задържане под стража” или се приведе в изпълнение ефективна присъда с наказание лишаване от свобода /, с кумулиране на наказанията, когато деецът е осъден с отделни присъди, при замяна на наказанието пробация /в редица случаи осъденият не може да бъде намерен за да се призове /. От друга страна в редица случаи при осъждания за престъпления, извършени при рецидив, ще се сведе до минимум възможността чрез налагане на наказанието пробация да се заобикаля приложението на чл. 68, ал.1 НК, налагането на ефективни наказания лишаване от свобода.

Изложеното по–горе дава основание за предложение пробацията да остане единствено като “съвкупност от мерки за контрол и въздействие”, които да се налагат кумулативно при наказанието лишаване от свобода /при приложението на чл. 66, ал. 1 НК се прилагат в изпитателния срок, при ефективно наказание лишаване от свобода – след изтърпяване на наказанието, при условно предсрочно освобождаване – в определения изпитателен срок /, при някои от останалите видове наказания, **но не и като самостоятелно наказание.**

Има редица случаи в практиката, когато за извършени престъпления с висока степен на обществена опасност като тези по чл.129, ал.1 НК, чл. 343 Б НК, чл. 343 В НК и други при липсата на законов минимум от наказание се налагат наказания както с присъди, така и със споразумения при условията на чл. 55, ал. 1 т. 2 б.“Б” НК – пробация. Така се стига до абсурдната ситуация да не се налагат ефективни наказания лишаване от свобода на подсъдимите, извършили подобни престъпления, след като веднъж са осъждани на наказание лишаване от свобода с приложение на чл. 66, ал. 1 НК, дори до парадокси за извършени пет – шест престъпления по чл.129, ал.1 НК, чл. 343 Б или чл. 343 В от НК да се налагат наказания пробация за всяко едно престъпление. Не са редки и случаите, когато по

време на изтърпяване на наказание пробацая се извършва ново престъпление и отново се налага наказание пробацая. В тази връзка закономерно идва предложението **в нормите** на чл. 129, ал. 1 НК, чл. 343 Б от НК, чл. 343 В от НК, както и за някои подобни случаи **на престъпления с висока степен на обществена опасност**, които на този етап от развитието на обществото са широко разпространени и почти ежедневие, **да се предвиди минимум наказание** примерно от “шест месеца лишаване от свобода” По този начин чрез приложението на чл. 55, ал. 1 т. 2 б. “Б” от НК няма да има възможност да се “заобикалят” ефективните наказания лишаване от свобода при повторно извършване на престъпление /в случаите на общ и специален рецидив/.

Предвидената хипотеза **да не се прилага чл. 78 А от НК при множество престъпления на практика е неприложима**, тъй като съдът решаващ конкретното дело е в невъзможност да знае срещу същото лице има ли и други незавършени наказателни производство в същият съд, в друг съд или на досъдебното производство и да предположи какъв ще бъде крайният резултат от тези незавършени наказателни производства. В случай, че не се направи **спешна законодателна промяна в тази част на чл. 78 А, ал. 6 НК относно хипотезата “множество престъпления”** остава рискът от възобновяване на производства по приключили дела.

С цел процесуална икономия, бързина и ефективност **редица производства магат да се разглеждат в закрито заседание** като – производството по чл. 306 НПК /всички хипотези/, реабилитация. На практика по тези дела доказателствата се представят със съответната молба, искане, предложение и не се налага събиране на допълнителни доказателства. И ако все пак се наложи, няма пречка това да бъде сторено от съда в закрито заседание.

И през отчетната 2009г., въпреки многобройните изменения и допълнения /9 на брой/ значително затруднение в работата на районните съдилища създаде Закона за здравето. Затрудненията са свързани най – вече с приложението на чл. 146 и следващите от 33, в случаите на процедурата по принудително лечение. За тези проблеми вече е говорено многократно. Необходимо е още веднъж да изтъкна **необходимостта от законодателна промяна, в която следва да се обсъди и предвиди възможността първото съдебно заседание да бъде закрито**. Това от своя страна ще доведе до процесуална икономия, тъй като по сега действащия закон, от момента на образуване на делото, до влизане в сила на завършващия акт, не рядко минава значителен период от време, през който по същество спрямо освидетелствания не се прилага каквото и да е било лечение. По

този начин не рядко се влошава и здравословното му състояние, а и опасността за околните.

Без да бъде толкова конкретен след обобщаване на практиката и проблемите на окръжен съд и районните съдилища в региона, констатирани в годишните отчетни доклади, **предлагам и други промени в законодателството по отношение процесуалния и материален наказателен Закон /НПК И НК/ в следните насоки:**

– С оглед ускоряване разглеждането на наказателните производства по замяна на наказанието пробация с наказание лишаване от свобода, да бъде допълнена разпоредбата на чл. 452, ал.2 НПК и се даде възможност при установено отсъствие на осъденото лице, делото да се разглежда по реда на чл.269, ал.3 НПК.

– Разпоредбата на чл.371, т.2 НПК да се допълни “и признае вината си”, тъй като има случаи, подсъдимите изцяло да признаят фактите в обстоятелствената част на обвинителния акт, съгласяват се да не се събират доказателства за тези факти и в пледоарията да пледират, че тези факти не доказват вината им и не се признават за виновни, като искат да бъдат оправдани.

– Въпреки установената съдебна практика с Тълкувателно решение №1/06.04.2009г. на ВКС по тълк.д. № 1/2008г. да бъде дадена възможност на съда да прецени да приеме или не разглеждане на делото по реда на глава XXVII НПК, най – вече когато се касае за тежки умишлени престъпления с особено висока степен на обществена опасност.

При прилагане на установената в момента съдебна практика се стига до ситуации, когато за престъпление с изключително висока обществена опасност се налагат наказания под минимално установения размер и само след няколко години, с прилагане на института на УПО, осъденото лице се освобождава от затвора и отново представлява сериозна опасност за обществото.

Кракка напред в законодателството в тази насока е промяната в НПК /чл. 369а НПК/, с който се изключва провеждането на съкратено съдебно следствие при определени престъпления – когато е причинена смърт, тежка телесна повреда и ако деецът е бил в пияно състояние.

Уредбата на предварителното изслушване по чл.370 и сл. НПК е обществено несправедливо. От една страна съдът е напълно лишен от правото на преценка за провеждането му, което е парадокс. В това отношение прокурорът се намира в по – благоприятна ситуация от съда, тъй като може да отказва споразумения. От друга страна, съдът е задължен да прилага разпоредбата на чл.55 от НК.

Предварителното изслушване на страните би следвало да има по – справедлива правна уредба и да постига повече цели от досегашните.

Като втори критерий при вземане МН “Парична гаранция” да се въведе “характер на обвинението и обстоятелствата, при които то е извършено”. Практиката показва, че лица извършващи системно престъплния, прикриват имуществото си, декларират липса на трудови доходи, при което паричната гаранция се взема в неоправдано нисък размер.

Да се даде възможност на разследващия орган да бъде свидетел на съдебната фаза с предварително разясняване на заподозряното лице, че всичко казано от него може да се ползва като доказателство пред съда.

С въвеждане на ограничение за валидността на доказателствата извън срока за разследване /чл.234, ал.7 НПК/ е нарушен основен принцип в наказателното правораздаване, а именно, че при търсене на обективната истина няма по-късно представяне на доказателствата. Би следвало дисциплината на разследващия орган да бъде регламентирана в ЗСВ или друг подзаконов нормативен акт, а не с процесуални мерки.

Да се подобри системата на наказанията като се включат мерки за въздействие върху децата.

Да се въведе законова дефиниция в чл.93 НК “за значителна имуществена вреда” и “имот на значителна стойност”.

Като обобщение на всичко казано дотук, **становището ми е, че е необходимо провеждане на нова наказателна политика** – нов, съвременен НК, промени в НПК по посока на отстраняване на прекаления формализъм, въвеждане на механизми за повишаване на процесуалната дисциплина на участниците в делото и възстановяване на баланса в способите за защита интересите на подсъдим, жертва на престъплението и държавата.

- **ГПК**

Важна крачка към усъвършенстване на гражданското съдопроизводство и синхронизирането му с Европейското законодателство бе направена с приемането през месец юли 2007г. на новият Граждански процесуален кодекс /ГПК/–ДВ бр. 59/20.07.2007г. – в сила от 01.03.2008г. Прилагането на сравнително новия закон и някои не особено удачни законодателни решения неминуемо доведоха и до **спорове, и до проблеми в правораздаването**

Констатира се голямо забавяне при процедурата на двойна размяна на книжа между страните по дела. Предложението ни в тази връзка е да се направят **законодателни промени, при които да отпадне двойната размяна на книжа по чл. 372 и чл. 373 ГПК**. Търговските дела са свързани с големи имуществени интереси и забавянето на разглеждането на делата не е в интерес на стопанския оборот.

Преклудирането на процесуални права при извършване размяна на книжа между страните следва да обхваща процесуалните действия по предявяване на насрещни възражения и искове, инцидентни установителни искове, както и забрана да се твърдят нови факти и обстоятелства, но не и събирането на доказателства, тъй като съгласно чл.142, ал.2 ГПК, на страните изрично е дадена такава възможност, за представяне на нови доказателства в първото по делото заседание. Преграждането на възможността страните да сочат нови доказателства е в противоречие с принципа на чл.10 ГПК.

Съществува неяснота относно приложението на чл.369 ГПК. Налице са спорове, които са разпределени за разглеждане на търговско отделение, по които исковете не попадат в изрично изброените в чл.365 ГПК и следва да се разгледат по общия ред. В този случай не е ясно дали спорът следва да се разгледа от съдията – докладчик, на който е разпределен, макар и по общия ред, или делото следва да се изпрати за разглеждане в гражданско отделение на окръжния съд

Идеите за промени в законодателството по отношение на граждански и търговски дела, гледани в окръжен съд, са в следните насоки:

– Включване на нова Глава 26а или 27а “Осиновяване” в Част “Особени искиви производства” на новия ГПК във връзка с кратките 14 – дневни срокове по чл.97, ал.1 и чл.98, ал.2 от новия СК.

– Изрично записване в Глава 25 “Бързо производство” в чл.310, т.5 ГПК и на делата за осиновяване и за поставяне под запрещение във връзка с чл.97, ал.1 и чл.98, ал.2 от новия СК.

– Осигуряване на служебни повереници – адвокати по ЗПП на лицата, за които се иска поставяне под запрещение.

– Съкращаване на срока по чл. 28, ал.2 от ЗОПДИППД от 3 месеца на 1 месец от публикацията в Държавен вестник.

– Промяна в т.3 и т.9 и включване на ДТ за инцидентния установителен иск в Тарифата за ДТ, които се събират от съдилищата по ГПК

– Включване на процесуалната норма от чл. 114 б”в” изр.3 от материалния Закон за собствеността в съответните процесуални норми на чл.129 ГПК с нови ал.7 или с ново изр.2 на чл.130 ГПК, както и в съответните норми на ПАРОВАС и Правилника за вписванията.

– Даване възможност на длъжника, съгласно чл.435, ал.2 ГПК да обжалва и други действия на съдебния изпълнител, които изрично да бъдат посочени, с които сериозно се накърняват неговите права в изпълнителното производство – например да се даде възможност на длъжника да обжалва действията по оценка на негов имот, който се излага на публична продан.

– Следва да се разшири уредбата на чл.25, ал.2 ЗТР, като изрично бъде посочено, как следва да бъде окомплектована преписката от длъжностните лица при Агенция по вписвания – Търговски регистър, когато се изпраща в съда, ведно с жалбите против постановени откази за вписване на заявени обстоятелства.

С оглед **необходимостта от конкретни идеи за промени** в гражданското законодателство, ще направя кратък анализ на проблемите, констатирани в годишните отчетни доклади на районните съдилища в региона, относно новия ГПК и правоприлагането му в практиката.

1. По отношение на призоваване и връчване на съдебните книжа

В практиката възникват редица проблеми при връчването, чрез залепване на уведомление – чл.47 ГПК: тълкуването на разпоредбата на чл.47, ал.1 ГПК, във връзка с тази на чл.43, ал.2 ГПК, поставя въпроса дали във всички случаи на връчване, чрез залепване на уведомление, е необходимо разпореждане на съда. Постановяването на такова разпореждане едва след ненамиране на адресата, или на лице, съгласно да получи съобщението или призовката, значително забавя хода на производството. Разпоредбата на чл.47, ал.3, изр. посл. от ГПК предвижда връчване по постоянния и настоящия адрес, но разпоредбата на чл.38 от ГПК дава предимство на настоящия адрес пред постоянния такъв. Възниква въпросът, дали съдът следва да разпорежи връчване и на двата адреса, или е достатъчно връчване на настоящия адрес.

Практически проблеми възникват и при прилагането на чл.40, ал.2 и чл.41, ал.2 от ГПК в случаите, когато на ответника веднъж е връчен препис от исковата молба, но не може да бъде призован за първото открито съдебно заседание. В тези

случаи съдът не може да счете призовката за връчена, тъй като в утвърдения от МП образец на съобщение за връчване на препис от искова молба и подаване на писмен отговор, липсва предупреждение за последиците по чл.40, ал.2 и чл.41, ал.2 от ГПК.

2. По отношение съединяване на искове

Противоречиво е тълкуването на нормата на чл.72, ал.1 от ГПК, предвиждаща, че за предявените с една молба кумулативно съединени искове се събира държавна такса по всеки иск. При кумулативно съединяване на няколко оценяеми иска с цена под 1250 лв. се получава разлика в размера на държавната такса, ако същата се събере върху сбора от цената на отделните искове, или за всеки отделен иск, тъй като в последния случай минималната държавна такса по чл.1 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по ГПК, е в размер на 50 лева.

Редица практически проблеми се пораждат от регламентирането на **бързото производство като особено исково производство**. Много често с една искова молба се предявяват както някои от исковете по чл.310, т.1 от ГПК, така и искове за обезщетения по КТ, което налага разделяне на делото поради невъзможността последните да се разгледат по реда на глава двадесет и пета “Бързо производство”. Изключително краткият срок за насрочване на делото по чл.312, ал.1, т.1 от ГПК на практика прави невъзможно събирането в откритото съдебно заседание на доказателствата, допуснати от съда по реда на чл.312, ал.3 от ГПК, което налага отлагане на делото.

3. По отношение на Заповедното производство

Множество проблеми поражда уредбата в глава тридесет и седма “Заповедно производство”. Противоречива е съдебната практика по въпроса дали в случаите, когато заявлението не отговаря на изискванията на чл.127, ал.1 и 3 и чл.128, т.1 и 2 от ГПК е допустимо да бъдат давани указания от съда за отстраняване на допуснатите нередовности, или заявлението следва да бъде отхвърлено.

Също така спорен е въпросът, дали при проверка на местната подсъдност по чл.411, ал.1 от ГПК, съдът следва да изхожда единствено от твърденията на заявителя в т.7 от заявлението, или може да вземе предвид и изложените обстоятелства, респ. приложените документи. Противоречиво в практиката се разрешава и въпросът, дали преписи от определението по подсъдността следва да се връчва на двете страни в заповедното производство или само на длъжника.

Липсва изрична уредба по въпроса как следва да се процедира при отмяна от въззивната инстанция на разпореждането, с което се отхвърля заявлението. На практика в тези случаи въззивният съд не издава заповед за изпълнение, а връща делото за издаване на такава заповед от районния съд. С оглед на това се поставя въпросът, дали при новото разглеждане на заявлението е допустимо районният съд да го отхвърли изцяло или отчасти на друго от основанията по чл.411, ал.2 от ГПК.

При връчване на заповедта за изпълнение на длъжника по реда на чл.47 от ГПК възникват следните въпроси: необходимо ли е изрично разпореждане от съда за залепване на уведомление; съдът или съдебният изпълнител следва да даде указанията по чл.47, ал.3 от ГПК за представяне справка за адресната регистрация на длъжника; какви са последиците, ако такава справка не бъде представена; необходимо ли е да се назначава особен представител по реда на чл.47, ал.6 от ГПК.

Противоречиво се разрешава и въпроса за размера на дължимата държавна такса при обжалване на разпореждането на съда, с което се отказва издаване на заповед за изпълнение. Едното становище е, че следва да се събира пропорционалната такса по чл.18 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по ЗДТ, а другото становище е, че се дължи такса в твърд размер по чл.19 от същата Тарифа. Тъй като в редица случаи се получава значително разминаване в размера на дължимата държавна такса, определена по единия и по другия способ, удачно е да се уреди изрично въпросът за размера на таксата при обжалване в заповедното производство.

4. По отношение на новия СК /в сила от 01.10 2009г./

Новият Семейен кодекс урежда **три различни режима на имуществени отношения**, между които съпрузите могат да избират, както и да внасят промяна в избрания режим по време на брака. С оглед на тази усложнена регламентация на имуществените отношения между съпрузите се поставя въпросът по делата за имущество, придобито по време на брака, **по какъв начин съдът следва да получи информация за режима на имуществени отношения между съпрузите**, респ. как следва да процедира, ако страните съзнателно не представят доказателства за режима на имуществени отношения. В тази насока е спорно дали съдът служебно следва да изисква такава информация от регистъра по чл.9 СК, или следва да прилага законовият режим на общност. Няма законодателно разрешение и за случаите, в които по някаква причина вписаната в регистъра по чл.9 СК информация не съответства на действителния режим на имуществени отношения.

Затруднения в практиката ще породи и разпоредбата на чл.21, ал.4 СК, уреждаща иск за значително по – голям принос, и съотношението ѝ с нормата на чл.29, ал.3 СК, регламентираща иска за по–голям дял от общото имущество. Систематичното място на разпоредбата на чл.21, ал.4 СК навежда на мисълта, че става въпрос за установителен иск за пълна липса на принос на единия съпруг. От друга страна обаче формулировката на текста внася объркване относно предмета на доказване, тъй като излиза, че не следва да се извършва пълно оборване на презумпцията за съвместен принос по чл.21, ал.3 СК. Отделно от това неудачната редакция на чл.21, ал.4 СК създава предпоставки за смесване на претенцията за липса на съвместен принос с уредената в чл.29, ал.3 СК претенция за значително по – голям принос. В двата случая обаче се касае за различни способи за правна защита, осъществяващи се с различни икове: искът за липса на съвместен принос е установителен и може да се предяви от съпруг и наследник на съпруг по време или след прекратяване на брака за конкретна вещ, докато искът за по – голям дял е конститутивен и може да се предяви само от съпруг при прекратяване на общността с развод или по чл.27, ал.2 СК за цялото общо имущество. С оглед ясното провеждане на разграничение между двете правни фигури **е необходимо да се извърши законодателно изменение в разпоредбата на чл.21, ал.4 СК, като се уточни, че става въпрос не за по –голям, а за изключителен принос на единия съпруг.**

Във връзка с предвиденото **в чл.57 СК възникване на наемно правоотношение** по силата на съдебното решение, с което се предоставя ползването на семейното жилище по чл.56, ал.1, 2, 3 и 5 СК, са дискуссионни въпросите, дали освен в брачния процес, искът за определяне размера на наемната цена по чл.57, ал.2 СК може да се предяви и в отделно производство, както и по какъв начин следва да бъде определен размерът на ползваната от децата площ.

С оглед предвидената в нормата на чл.124, ал.3 СК възможност за решаване от съда на спор между родител и дете се поставя въпросът дали тази разпоредба оправомощава ДСП да осъществява процесуално представителство на детето или правомощията ѝ се изчерпват със сезиране на съда, а в производството за извършване на процесуалните действия, детето може да действа само или следва да му бъде назначен особен представител.

Противоречиво се тълкува разпоредбата на чл.127, ал.1 СК, уреждаща възможност родителите да поискат от съда да утвърди споразумението им относно местоживеенето на детето, упражняването на родителските права, личните

отношения с него и издръжката. Тази разпоредба е озаглавена “Спор относно родителските права”, а ако родителите предварително са постигнали споразумение, такъв спор между тях липсва и съдебна намеса в отношенията им не е необходима. Въпроси поражда и уреждането на споразумението като изпълнително основание по чл.404, т.1 ГПК. С оглед на това е спорно дали искането за утвърждаване на споразумението може да се разгледа по общите правила на охранителните производства или задължително съдът следва да е сезиран с искова молба, а споразумението по чл.127, ал.1 СК следва да бъде постигнато в хода на исковото производство за разрешаване на спора. Спорен е и въпросът с какъв съдебен акт следва да бъде утвърдено постигнатото споразумение – с определение или с решение.

Необходимо е законодателят да изясни съдържанието на използваното в разпоредбата на чл.137, ал.1 СК понятие “лица, на които са възложени грижи за детето” и отношението му с използваното в ЗЗДетето и в чл.143, ал.3 СК понятие “настаняване извън семейството”. Такова настаняване по реда на ЗЗДетето може да стане само с решение на съда, като правата на лицата, при които се настанява детето са уредени в ал.3 на чл.137 СК. Що се отнася до временното настаняване по административен ред по ЗЗДетето, тази хипотеза е уредена в ал.5 на чл.137 СК. Следователно лицата, визирани в чл.137, ал.2, вр. с ал.1 СК, могат да бъдат единствено такива, които фактически полагат грижи за детето, без да е извършено настаняване по реда на ЗЗДетето, т.е. без да е налице “възлагане”. Този извод обаче влиза в противоречие с общото правило на чл.137, ал.1 СК, целящо да обхване всички случаи на “заместваща грижа”, както е озаглавена цялата разпоредба.

В разпоредбата на чл.143, ал.3 СК е предвидено, че родителите дължат издръжка и когато детето е настанено извън семейството. Интересен е въпросът по-какъв начин детето ще защити правото си на издръжка, ако родителите не изпълняват доброволно задължението за издръжка. Лицата, упражняващи заместваща грижа, не са овластени да извършват правни действия за защита на личните права на детето, каквото е и правото на издръжка /чл.137, ал.4 СК/. Следователно тези лица няма да могат да представляват детето или да му оказват попечителско съдействие за предявяване на иск за издръжка против родителя, който не дава такава.

5. По отношение на промените в Закона за защита от домашно насилие /изм. ДВ, бр.102/2009 г./

Като положително следва да бъде оценено премахването на възможността молбата за защита да се подава не до съда, а до полицейските органи, които при наличието на определени предпоставки да я изпращат на компетентния съд /чл.4, ал.2 от ЗЗДН – отм./. Целта на предишната редакция на нормата на чл.4, ал.2 от ЗЗДН беше да се предотвратят актове на домашно насилие, застрашаващи пряко и непосредствено живота или здравето на пострадалото лице. На практика обаче молбите се изпращаха в съда от органите на МВР без посочване на обстоятелствата за незабавна съдебна защита и с много голямо закъснение, което обезсмисляше незабавната защита.

Удачна е също така предвидената в новата ал.3 на чл.5 ЗЗДН забрана за налагане на мярката по чл.5, ал.1, т.4 ЗЗДН при наличие на висящ съдебен спор между родителите по упражняване на родителските права, по определяне местоживеенето на детето или режима на личните отношения. На практика обаче тази разпоредба трудно може да бъде приложена при издаването на заповед за незабавна защита, доколкото същата се издава в 24-часов срок само въз основа на обстоятелствата в молбата, а молителят по начало няма интерес да уведоми съда за наличието на такова висящо производство.

Положителните резултати в края на годината са добра база за следващата година в подобряване срочността и качеството на постановените съдебни актове. В тази връзка бих искал най-сърдечно да благодаря на всички съдии и служители за положените усилия, професионализъм и всеотдайност, като съм убеден, че получените резултати в края на 2010г. ще донесат удовлетворение на съдиите и съдебните служители и ще създадат нагласа в обществото, че съдът е справедлив и безпристрастен – гарант за правата на гражданите и обществения интерес чрез утвърждаване върховенството на закона.

Административен ръководител
Председател
на Окръжен съд-Стара Загора:

/Тоньо Тонев/